

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

**Εθνική Στρατηγική
και
Εθνικό Πρόγραμμα Παραγωγικότητας
2007-2013**

Εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Παραγωγικότητας
στις 18 Μαΐου 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή	3
1.1 Ιστορικό	3
1.2 Δομή του παρόντος εγγράφου	3
1.3 Το πλαίσιο ανάπτυξης της Εθνικής Στρατηγικής Παραγωγικότητας.....	3
1.4 Η έννοια και η μέτρηση της παραγωγικότητας	4
1.5 Η σημασία της παραγωγικότητας. Η σχέση της παραγωγικότητας με την απασχόληση, την οικονομική ανάπτυξη, και το βιοτικό επίπεδο.....	5
Κεφάλαιο 2. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης.....	7
2.1 Μακροοικονομικό περιβάλλον	7
2.2 Οι επιδόσεις της Κύπρου σε σχέση με το επίπεδο και τη μεταβολή της παραγωγικότητας	9
2.3 Επί μέρους παράγοντες που συμβάλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας	15
2.4 Ανάλυση SWOT	20
Κεφάλαιο 3. Στρατηγική, Προτεραιότητες και Προτεινόμενα μέτρα.....	24
3.1 Στρατηγική Παραγωγικότητας και Γενικός Στρατηγικός Στόχος	24
3.2 Άξονες προτεραιότητας και μέτρα.....	25
Κεφάλαιο 4. Συνέπεια και Συνέργεια της Στρατηγικής Παραγωγικότητας με άλλες Εθνικές Στρατηγικές	29
4.1 Συνέπεια με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης	29
4.2 Συνέπεια με το Περίγραμμα Αναπτυξιακής Πολιτικής για την περίοδο 2007-2013	29
4.3 Συνέπεια με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής (ΕΣΠΑ).....	30
4.4 Συνέπεια με την Περιφερειακή Στρατηγική για την Καινοτομία.....	30
Κεφάλαιο 5. Σύστημα Υλοποίησης, και Παρακολούθησης του Εθνικού Προγράμματος Παραγωγικότητας	32
5.1 Καταρτισμός σχεδίων δράσης	32
5.2 Υλοποίηση σχεδίων δράσης	32
5.3 Παρακολούθηση προόδου	33
5.4 Αξιολόγηση αποτελεσμάτων παραγωγικότητας.....	33
Παράρτημα 1. Ρυθμός Μεταβολής Ολικής Παραγωγικότητας, 1980 -2004..	35

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

1.1 Ιστορικό

Το Συμβούλιο Παραγωγικότητας σε συνεδρία του στις 2 Μαΐου 2006, ανέθεσε στην Τεχνική Επιτροπή Παραγωγικότητας το έργο της αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης στην Κύπρο και της επεξεργασίας Στρατηγικής και Εθνικού Προγράμματος Παραγωγικότητας για την περίοδο 2007-2013, μετά από τη διαπίστωση ότι το επίπεδο της Παραγωγικότητας στην Κύπρο υστερεί από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι οι ρυθμοί αύξησής της χρήζουν σημαντικής επιτάχυνσης.

Η Τεχνική Επιτροπή Παραγωγικότητας όρισε ad hoc ομάδα εργασίας με όρους εντολής την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης της παραγωγικότητας στην Κύπρο και την ετοιμασία πρότασης για την Εθνική Στρατηγική και το Εθνικό Πρόγραμμα Παραγωγικότητας

Η ad hoc ομάδα εργασίας υπέβαλε την πρότασή της στην Τεχνική Επιτροπή Παραγωγικότητας στις 12 Μαρτίου 2007.

Η Τεχνική Επιτροπή Παραγωγικότητας ενέκρινε την πρόταση σε συνεδρία της στις 29 Μαρτίου 2007 και την υπέβαλε στο Συμβούλιο Παραγωγικότητας στις 7 Μαΐου 2007.

Το Συμβούλιο Παραγωγικότητας ενέκρινε την πρόταση σε συνεδρία του στις 18 Μαΐου 2007.

1.2 Δομή του παρόντος εγγράφου

Στο Κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται το πλαίσιο ανάπτυξης της Στρατηγικής και του Εθνικού Προγράμματος Παραγωγικότητας, καθώς και η έννοια και σημασία της παραγωγικότητας. Στο Κεφάλαιο 2 παρουσιάζεται η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της παραγωγικότητας στην Κύπρο. Στο Κεφάλαιο 3 περιγράφονται ο στρατηγικός στόχος και οι άξονες προτεραιότητας που απορρέουν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, καθώς και προτεινόμενα μέτρα για κάθε άξονα προτεραιότητας. Στο Κεφάλαιο 4 παρουσιάζεται η συνέπεια και συνέργεια της Στρατηγικής Παραγωγικότητας με άλλες εθνικές πολιτικές. Στο Κεφάλαιο 5 παρουσιάζεται το σύστημα υλοποίησης, και παρακολούθησης του Εθνικού Προγράμματος Παραγωγικότητας.

1.3 Το πλαίσιο ανάπτυξης της Εθνικής Στρατηγικής Παραγωγικότητας

Η Στρατηγική και το Εθνικό Πρόγραμμα Παραγωγικότητας στηρίζονται:

- στα συμπεράσματα της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης της παραγωγικότητας στην Κύπρο που απορρέουν από τα εργαστήρια SWOT που οργανώθηκαν από το Συμβούλιο Παραγωγικότητας, και
- στα πορίσματα της μελέτης «Τομεακή Ανάλυση της Παραγωγικότητας της Κυπριακής Οικονομίας»¹ και τα προκαταρκτικά πορίσματα της μελέτης «Η επίδραση της κατάρτισης/εκπαίδευσης και της τεχνολογίας στην παραγωγικότητα της Κυπριακής Οικονομίας» που διεξήγαγε το Κέντρο

---

¹ «Τομεακή Ανάλυση της Παραγωγικότητας της Κυπριακής Οικονομίας», Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου, αναθεώρηση Οκτώβριος 2006.

Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου για λογαριασμό του Κέντρου Παραγωγικότητας.

- στη συσσωρευμένη μακρόχρονη εμπειρία του Κέντρου Παραγωγικότητας.

Κατά την επεξεργασία της Στρατηγικής λήφθηκαν επίσης υπόψη τα εξής έγγραφα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ):

- Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ποιότητα της επαγγελματικής ζωής, παραγωγικότητα και απασχόληση ενόψει της παγκοσμιοποίησης και των δημογραφικών μεταβολών» (2006/C318/27) που υιοθετήθηκε κατά τη σύνοδο της ολομέλειας της Επιτροπής της 13^{ης} και 14^{ης} Σεπτεμβρίου 2006,
- Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Enhancing higher productivity through more and better jobs, including for people at the margins of the labour market», Οκτώβριος 2006, και συνοδευτική έκθεση με το ίδιο θέμα που ετοιμάστηκε από ομάδα εργασίας της ΕΟΚΕ.

Η Στρατηγική και το Εθνικό Πρόγραμμα Παραγωγικότητας συνάδουν με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης για επίτευξη των στόχων της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισαβόνας, και το Περίγραμμα Εθνικής Στρατηγικής για την περίοδο 2007 – 2013, ενώ παρουσιάζει συνέργεια με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής, την Περιφερειακή Στρατηγική για την Καινοτομία στην Κύπρο, τη Στρατηγική Τουριστικής Ανάπτυξης 2003 – 2010, και το Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013.

1.4 Η έννοια και η μέτρηση της παραγωγικότητας

Ο όρος παραγωγικότητα εκφράζει το λόγο των αποτελεσμάτων (εκροών) ενός συστήματος - μιας επιχείρησης, ενός οικονομικού κλάδου, οικονομικού τομέα ή μιας οικονομίας γενικά – προς τους πόρους που έχουν χρησιμοποιηθεί στην παραγωγή του αποτελέσματος (εισροές), όπως είναι η εργασία, ο εξοπλισμός, τα υλικά κ.ά. Η παραγωγικότητα, δηλαδή, εκφράζει το πόσο αποδοτικά και αποτελεσματικά χρησιμοποιούνται οι πόροι για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών.

Ο όρος Ολική Παραγωγικότητα χρησιμοποιείται στις περιπτώσεις που λαμβάνονται υπόψη όλοι οι πόροι που συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία σε αντίθεση με τις περιπτώσεις όπου λαμβάνεται υπόψη μόνο ένας από τους πόρους αυτούς, οπότε χρησιμοποιούνται όροι όπως Παραγωγικότητα Εργασίας ή Παραγωγικότητα Κεφαλαίου ανάλογα με τον πόρο που λαμβάνεται υπόψη ως εισροή. Η μέτρηση της Ολικής Παραγωγικότητας σε συστήματα με πολλαπλές εκροές και εισροές, παρουσιάζει πολλές δυσκολίες.

Η Παραγωγικότητα Εργασίας, που είναι ο πιο πλατιά διαδεδομένος δείκτης, εκφράζει το αποτέλεσμα ενός συστήματος σε σχέση με το ανθρώπινο δυναμικό είτε ως αριθμό ατόμων είτε ως ώρες εργασίας. Δεν εκφράζει δηλαδή την προσπάθεια του ανθρώπινου δυναμικού, ούτε μπορεί το επίπεδο της παραγωγικότητας εργασίας να θεωρηθεί ψηλό ή χαμηλό εξ υπαιτιότητας και μόνο των εργαζομένων. Η παραγωγικότητα εργασίας αντικατοπτρίζει τη συνολική επίδραση πολλών παραγόντων, όπως του φυσικού κεφαλαίου (κτίρια, μηχανήματα), της τεχνολογίας, του ανθρώπινου κεφαλαίου (εκπαίδευση και κατάρτιση), της οργάνωσης εργασίας,

των οικονομιών κλίμακας κ.λπ.² Οι παράγοντες που επηρεάζουν την παραγωγικότητα είναι πολλοί και παρουσιάζουν μεταξύ τους περίπλοκες σχέσεις αλληλεπίδρασης. Στο μακροοικονομικό επίπεδο, παράγοντες που επηρεάζουν την παραγωγικότητα είναι η οικονομική σταθερότητα, η απασχόληση, η ανεργία, οι υποδομές και άλλοι. Στο μικροοικονομικό επίπεδο, πέρα από την ικανότητα του ίδιου του προσωπικού, την παραγωγικότητα επηρεάζουν η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία, η οργάνωση της εργασίας, η έρευνα και η καινοτομία, ο ανταγωνισμός κ.ά.

Ο δείκτης της παραγωγικότητας εργασίας είναι πολύ χρήσιμος δείκτης ιδιαίτερα για συγκρίσεις μεταξύ χωρών, επειδή τα στοιχεία που τον αποτελούν είναι εύκολα διαθέσιμα σε εθνικό επίπεδο. Στο ευρωπαϊκό επίπεδο υπάρχει αυτή την περίοδο ο προβληματισμός κατά πόσο οι Εθνικές Στατιστικές Υπηρεσίες θα πρέπει να προχωρήσουν σε μετρήσεις της ολικής παραγωγικότητας ή να περιοριστούν σε πιο απλούς δείκτες. Στην πρώτη περίπτωση δυσχεραίνεται η σύγκριση μεταξύ χωρών λόγω της μεγάλης πιθανότητας οι διάφορες χώρες να μη χρησιμοποιούν ομοιόμορφη μεθοδολογία μέτρησης.

Τα στατιστικά στοιχεία που παρουσιάζονται στο Eurostat για την Κύπρο πηγάζουν από έρευνες της Στατιστικής Υπηρεσίας της Κύπρου και αφορούν παραγωγικότητα εργασίας σε σχέση με τον αριθμό απασχολούμενων και τον αριθμό ωρών εργασίας.

Στην Κύπρο μελέτες σχετικά με την παραγωγικότητα έχουν κατά καιρούς διεξαχθεί σε διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, από το Κέντρο Παραγωγικότητας και το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου.

1.5 Η σημασία της παραγωγικότητας. Η σχέση της παραγωγικότητας με την απασχόληση, την οικονομική ανάπτυξη, και το βιοτικό επίπεδο.

Το ύψος του κατά κεφαλή εισοδήματος αποτελεί το σημαντικότερο κριτήριο του βιοτικού επιπέδου ενός λαού. Όσο πιο ψηλό είναι το κατά κεφαλή εισόδημα, τόσο πιο ψηλό θεωρείται ότι είναι το βιοτικό επίπεδο του λαού, δεδομένου βέβαια ότι το κράτος μεριμνά για δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, επαρκείς κοινωνικές παροχές, ασφάλεια, ισότητα ευκαιριών, προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι δύο κύριες συνιστώσες της οικονομικής ανάπτυξης είναι η αύξηση στην απασχόληση και η αύξηση στην παραγωγικότητα. Βραχυπρόθεσμα (3-4 έτη) η αύξηση της παραγωγικότητας παρουσιάζεται αντιστρόφως ανάλογη με την αύξηση της απασχόλησης. Σύμφωνα με ανάλυση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων (DG ECFIN) στοιχεία για τις 25 χώρες μέλη της ΕΕ υποδεικνύουν αρνητική συσχέτιση μεταξύ του ρυθμού αύξησης της παραγωγικότητας και του ρυθμού αύξησης της απασχόλησης για την περίοδο 2000- 2004.¹

Μακροπρόθεσμα όμως ο αυξητικός ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας πρέπει να θεωρείται ως απαραίτητη προϋπόθεση για αύξηση των ποσοστών απασχόλησης με βιώσιμο τρόπο. Η αύξηση της απασχόλησης μπορεί να υποκινηθεί από τη συνολική αύξηση της ζήτησης και του πλούτου.² Αλλά, η αύξηση αυτή δεν είναι αυτόματη, αφού εξαρτάται από τη δυνατότητα αξιοποίησης του διεθνούς ανταγωνισμού και υιοθέτησης νέων τεχνολογιών³.

2 «Enhancing higher productivity through more and better jobs, including for people at the margins of the labour market», έκθεση ομάδας εργασίας της ΕΟΚΕ, Οκτώβριος 2006.

3 «Enhancing higher productivity through more and better jobs, including for people at the margins of the labour market», γνωμοδότηση ΕΟΚΕ, Οκτώβριος 2006.

Η εμπειρία των Ηνωμένων Πολιτειών για την περίοδο 1991 – 2001, κατά την οποία παρουσιάστηκε αύξηση των συνολικών ωρών εργασίας στην οικονομία παράλληλα με θετικούς ρυθμούς στην αύξηση της παραγωγικότητας (ως ΑΕΠ ανά ώρα εργασίας), ενισχύει την άποψη ότι η αύξηση της παραγωγικότητας μπορεί να συνδυαστεί με αύξηση της απασχόλησης.⁴

Στόχος της πολιτικής του κράτους για επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας πρέπει να είναι η επιδίωξη της οικονομικής ανάπτυξης με παράλληλη αύξηση της παραγωγικότητας και της απασχόλησης.

---

⁴ «Enhancing higher productivity through more and better jobs, including for people at the margins of the labour market», έκθεση ομάδα εργασίας της ΕΟΚΕ, Οκτώβριος 2006.

Κεφάλαιο 2. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης

2.1 Μακροοικονομικό περιβάλλον

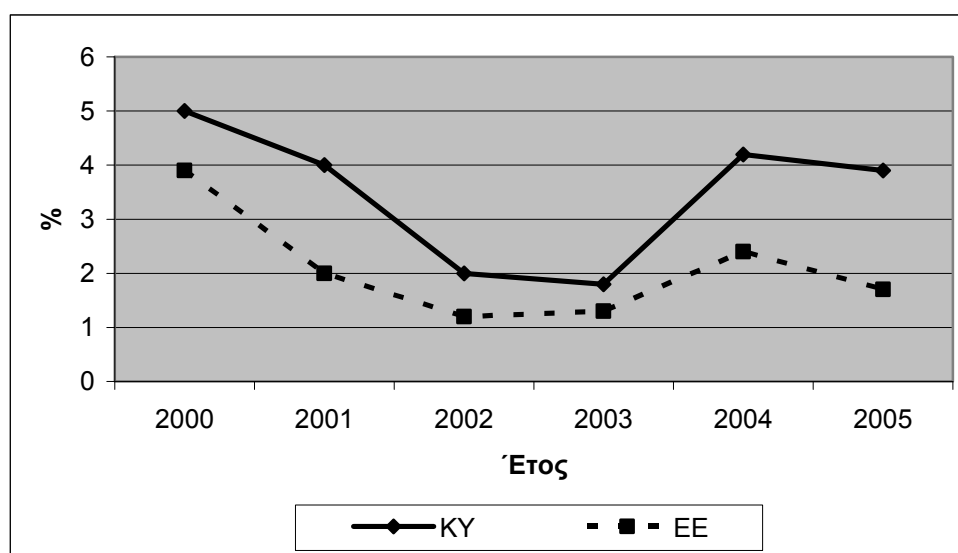
Η Κυπριακή οικονομία χαρακτηρίζεται από ικανοποιητικούς ρυθμούς ανάπτυξης μέσα σε συνθήκες υψηλής απασχόλησης, χαμηλής ανεργίας και σταθερότητας των τιμών. Η διαχρονική εξέλιξη των κυριότερων μακροοικονομικών δεικτών και η σύγκρισή τους με τους αντίστοιχους της ΕΕ για τα τελευταία 5 χρόνια παρουσιάζεται στον Πίνακα 2.1-1 και στα Διαγράμματα 2.1-1 και 2.1-2.

Πίνακας 2.1-1 Κυριότεροι μακροοικονομικοί δείκτες, Κύπρος - ΕΕ25, 2000 - 2005

(Μέσος) ετήσιος ρυθμός μεταβολής (%)		2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μέσος όρος 2000-2005
ΑΕΠ	KY ⁵	5,0	4,0	2,0	1,8	4,2	3,9	3,5
	ΕΕ ⁶	3,9	2,0	1,2	1,3	2,4	1,7	2,1
Πληθωρισμός	KY ⁵	4,9	2,0	2,8	4,0	1,9	2,0	2,9
	ΕΕ ⁶	1,9	2,2	2,1	2,0	2,0	2,2	2,1
Απασχόληση	KY ⁵	2,2	3,0	1,9	1,8	3,0	2,6	2,4
	ΕΕ ⁶	1,6	1,3	0,5	0,4	0,6	0,8	0,9
Παραγωγικότητα Εργασίας (ΑΕΠ ανα εργαζόμενο) (%)	KY ⁵	2,7	1,0	0,1	0,0	1,1	1,3	1,0
	ΕΕ	:	:	:	:	:	:	:
Ποσοστό ανεργίας	KY ⁵	4,9	3,8	3,6	4,1	4,6	5,2	4,4
	ΕΕ ⁶	8,7	8,5	8,9	9,0	9,1	8,7	8,8

: Μη διαθέσιμα στοιχεία

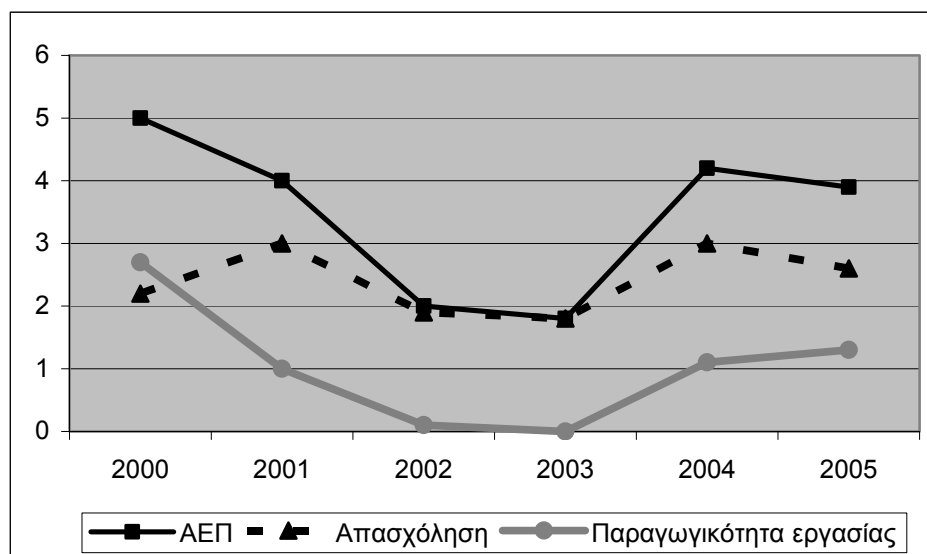
Διάγραμμα 2.1-1 Ετήσιος ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ (%), Κύπρος - ΕΕ25, 2000 – 2005⁵

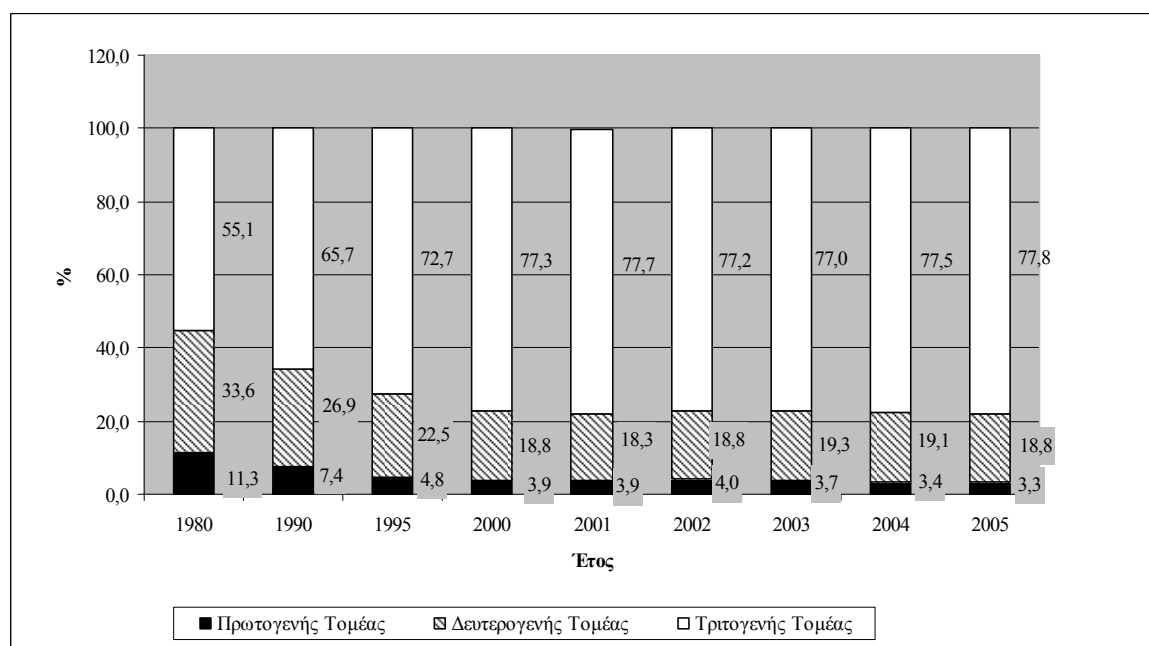
⁵ Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία, Φεβρουάριος 2007.

⁶ Πηγή: Eurostat, Φεβρουάριος 2007.

Διάγραμμα 2.1-2 Ρυθμός μεταβολής βασικών οικονομικών μεγεθών, Κύπρος, 2000 - 2005

Η διαχρονική διάρθρωση της Κυπριακής Οικονομίας βάσει της συνεισφοράς των τομέων στο ΑΕΠ παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 2.1 – 3.

Διάγραμμα 2.1-3 Διαχρονική διάρθρωση της Κυπριακής Οικονομίας⁷, 1980 - 2005

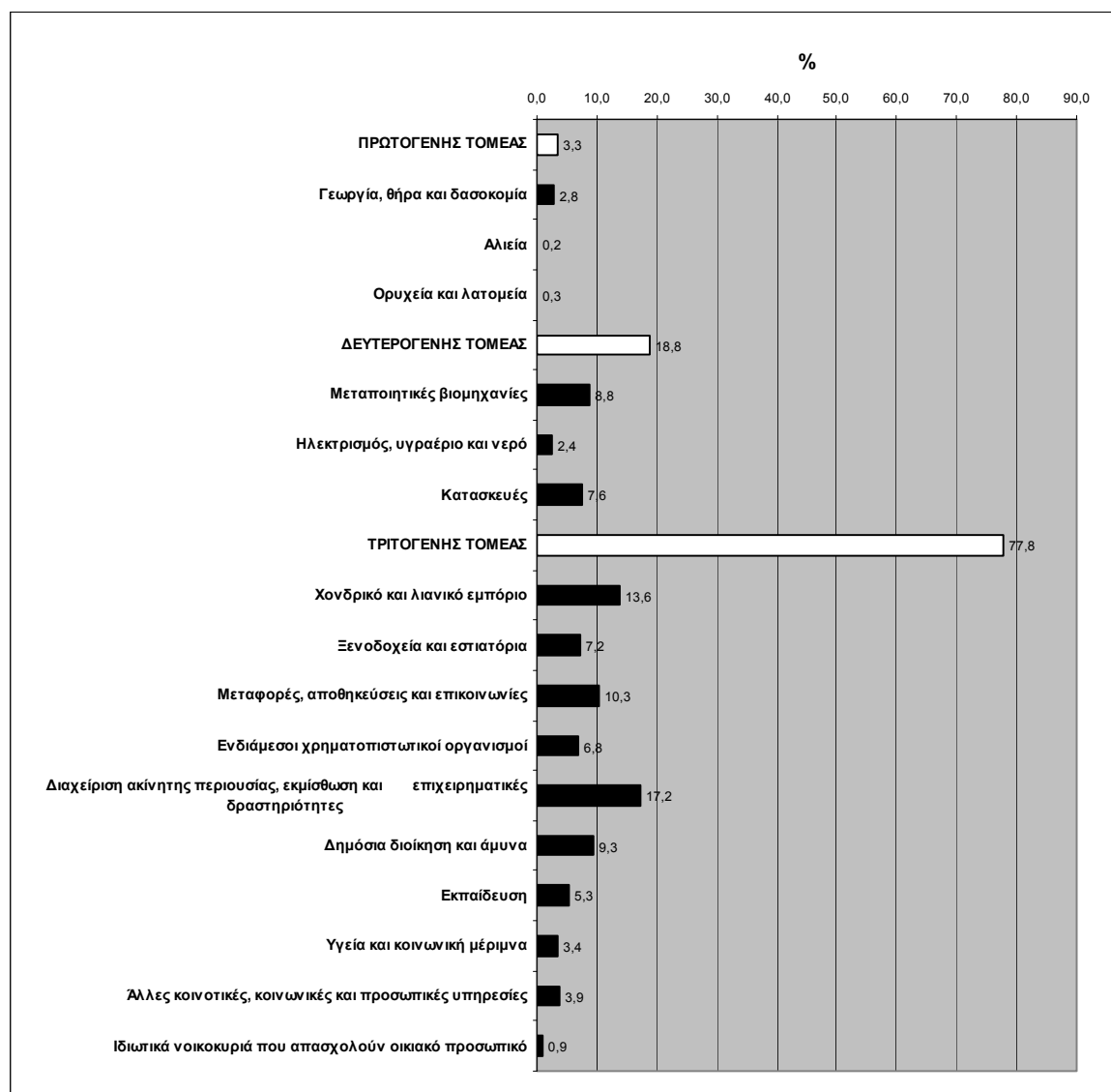
Παρατηρείται μια συνεχής διεύρυνση του τομέα των υπηρεσιών με παράλληλη σμίκρυνση του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα. Η συμμετοχή του τριτογενή τομέα στο ΑΕΠ αυξήθηκε από 55,1% το 1980 σε 77,8% το 2005.

Στο Διάγραμμα 2.1-4 παρουσιάζεται η συνεισφορά των τομέων και υποτομέων οικονομικής δραστηριότητας στο ΑΕΠ για το 2005.

⁷ Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία, Φεβρουάριος 2007.

Διάγραμμα 2.1-4 Συνεισφορά τομέων και υποτομέων οικονομικής δραστηριότητας στο ΑΕΠ της Κύπρου για το 2005 (προκαταρκτικά στοιχεία)⁸

Η διάρθρωση της οικονομίας χαρακτηρίζεται από τη δεσπόζουσα θέση του τομέα των Υπηρεσιών με κυρίαρχους τομείς τη Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας, Εκμίσθωση και Επιχειρηματικές Δραστηριότητες, το Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, τις Μεταφορές και Επικοινωνίες και τα Ξενοδοχεία και Εστιατόρια.

2.2 Οι επιδόσεις της Κύπρου σε σχέση με το επίπεδο και τη μεταβολή της παραγωγικότητας

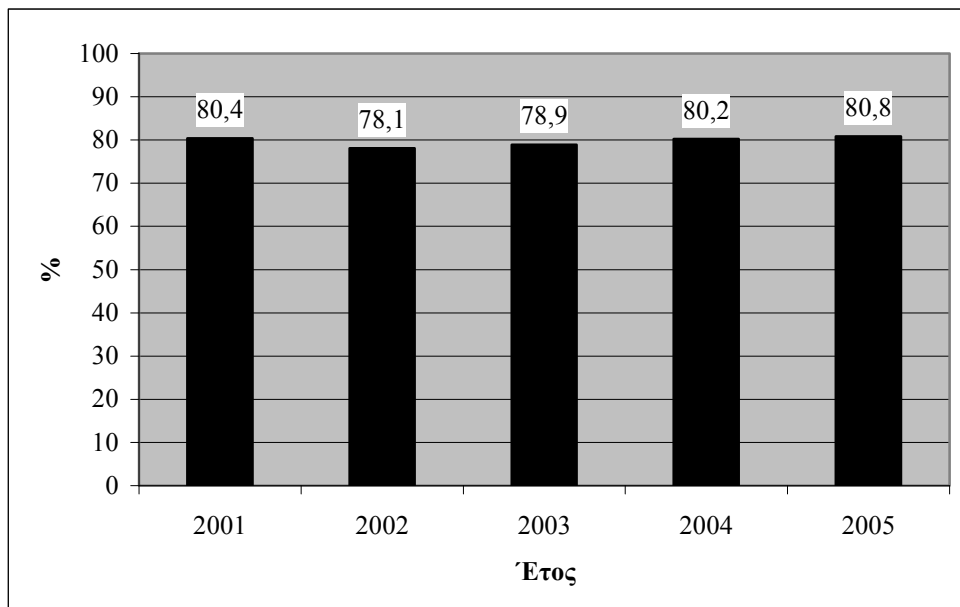
2.2.1 Επίπεδο της παραγωγικότητας

Σύμφωνα με το δείκτη της Παραγωγικότητας Εργασίας (ΑΕΠ ανά εργαζόμενο), από τα στοιχεία που δημοσιεύονται στο Eurostat για το 2005, η παραγωγικότητα στην Κύπρο βρίσκεται στο 80,8 % του μέσου όρου των 25 κρατών μελών. Με την τιμή αυτή η Κύπρος κατατάσσεται 16^η μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Διαχρονικά η εξέλιξη της Παραγωγικότητας Εργασίας στην Κύπρο σε σχέση με αυτή του μέσου όρου των

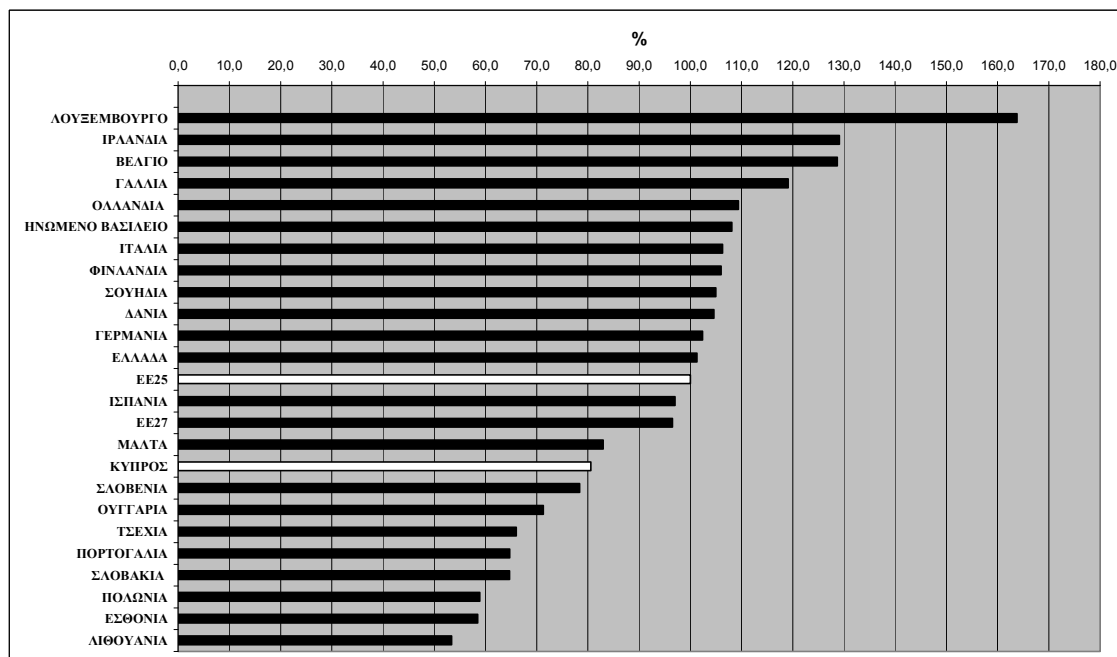
⁸ Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία, Αναθεωρημένες σειρές Εθνικών Λογαριασμών, 1995-2005.

χωρών της ΕΕ παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 2.2-1 ενώ στο Διάγραμμα 2.2-2 παρουσιάζεται σε φθίνουσα σειρά η Παραγωγικότητα Εργασίας για τις χώρες της ΕΕ για το 2005.

Διάγραμμα 2.2-1 Παραγωγικότητα Εργασίας Κύπρου (ΑΕΠ ανά εργαζόμενο) σε σύγκριση με την ΕΕ25 (ΕΕ25=100), 2001 - 2005⁹

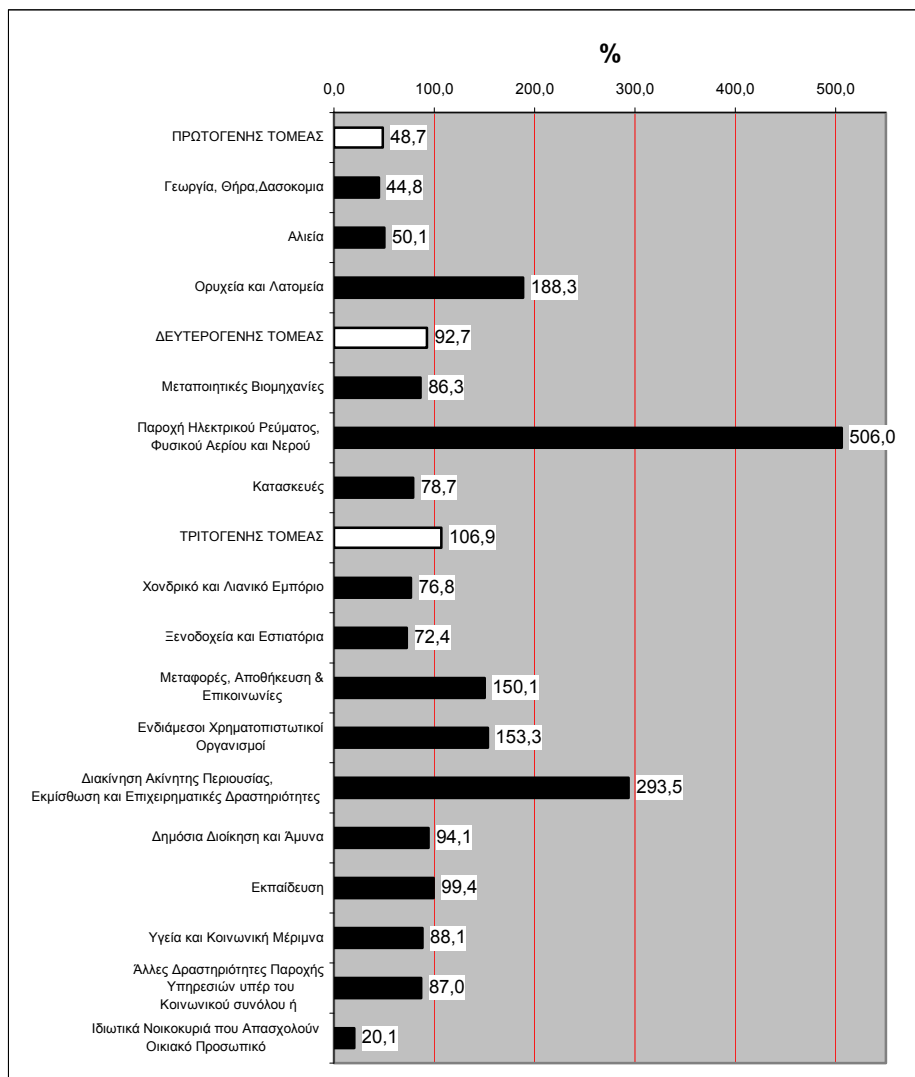
Διάγραμμα 2.2-2 Παραγωγικότητα Εργασίας (ΑΕΠ ανά εργαζόμενο) με βάση ΕΕ25=100, φθίνουσα κατάταξη χωρών, 2005⁹

⁹ Πηγή: Eurostat, Φεβρουάριος 2007.

Όσον αφορά την παραγωγικότητα εργασίας κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας στο Διάγραμμα 2.2-3 παρουσιάζεται η παραγωγικότητα εργασίας κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας ως ποσοστό της παραγωγικότητας ολόκληρης της οικονομίας για το 2005.

Διάγραμμα 2.2-3 Παραγωγικότητα Εργασίας Κύπρου κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας ως ποσοστό της παραγωγικότητας ολόκληρης της οικονομίας, 2005¹⁰

Οι τομείς που παρουσιάζουν παραγωγικότητα εργασίας μεγαλύτερη της παραγωγικότητας ολόκληρης της οικονομίας είναι οι τομείς της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού, διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, εκμίσθωσης και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, μεταφορών αποθήκευσης και επικοινωνιών, και ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών οργανισμών.

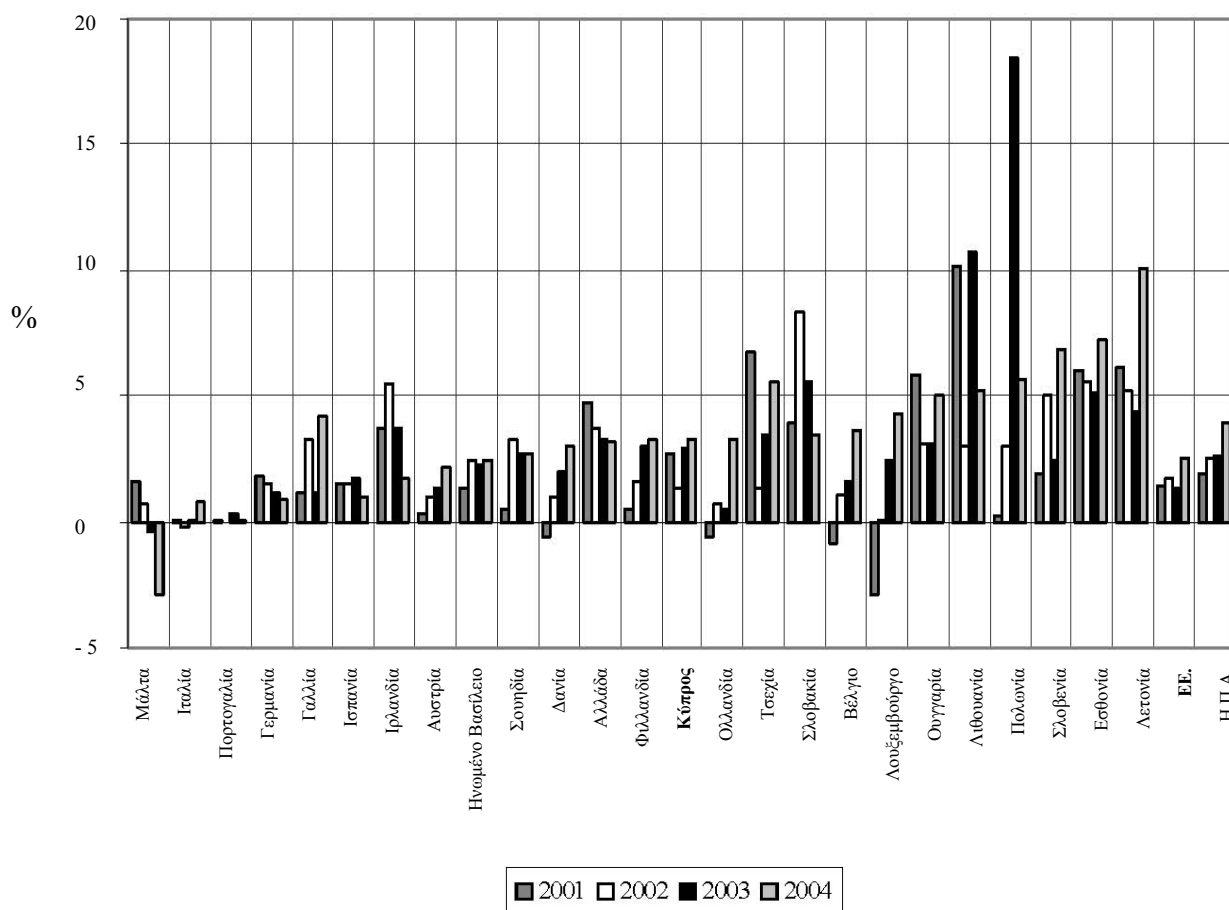
2.2.2 Ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας

Στοιχεία για το ρυθμό μεταβολής της Παραγωγικότητας Εργασίας στις χώρες της ΕΕ παρουσιάζονται στο παράρτημα έκθεσης που ετοιμάστηκε από ομάδα εργασίας της

¹⁰ Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Φεβρουάριος 2007, βάσει στοιχείων από τις αναθεωρημένες σειρές Εθνικών Λογαριασμών 1995-2005 της Στατιστικής Υπηρεσίας.

Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹¹ (Διάγραμμα 2.2-4). Τα στοιχεία βασίζονται σε ανάλυση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων (DG ECFIN) και σύμφωνα με αυτά η Κύπρος παρουσιάζει, για τα χρόνια 2001-2003, μέσο ρυθμό μεταβολής της παραγωγικότητας εργασίας οριακά μεγαλύτερο από την ΕΕ.

Διάγραμμα 2.2-4 Ρυθμός μεταβολής της Παραγωγικότητας Εργασίας, 2001 – 2004¹¹

Σε πρόσφατη μελέτη του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου¹² εκτιμήθηκε ο ρυθμός μεταβολής της ολικής παραγωγικότητας αξιοποιώντας στοιχεία από διάφορες εκδόσεις της Στατιστικής Υπηρεσίας. Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή ο ρυθμός μεταβολής της ολικής παραγωγικότητας για το 2004 για τη συνολική οικονομία ήταν 1,99%. Στον πίνακα 2.2-1 παρουσιάζεται ο ρυθμός μεταβολής της ολικής παραγωγικότητας για τους οκτώ τομείς που εξετάστηκαν για τα χρόνια 2000-2004. Οι τομείς με τους μεγαλύτερους ρυθμούς βελτίωσης το 2004 είναι οι Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες, η Γεωργία, αλιεία και δασοκομία και οι Κατασκευές, με ρυθμό μεταβολής 6,75 %, 4,45 % και 2,35 % αντίστοιχα. Οι υπόλοιποι τομείς έχουν ρυθμό μεταβολής χαμηλότερο του σταθμικού μέσου όρου της οικονομίας. Ο τομέας με το χαμηλότερο ρυθμό μεταβολής για το 2004 είναι ο τομέας

¹¹ “Enhancing higher productivity through more and better jobs, including for people at the margins of the labour market”, έκθεση ομάδας εργασίας της ΕΟΚΕ, Οκτώβριος 2006.

¹² «Τομεακή Ανάλυση της Παραγωγικότητας της Κυπριακής Οικονομίας», Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου, αναθεώρηση Οκτώβριος 2006.

των Χρηματοοικονομικών, Ασφαλιστικών, Κτηματομεσιτικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων. Στο Παράρτημα 1 περιλαμβάνεται ο Πίνακας με το ρυθμό μεταβολής της Ολικής Παραγωγικότητας για τους οκτώ τομείς που εξετάστηκαν για τα χρόνια 1980 μέχρι 2004.

Πίνακας 2.2-1 Ρυθμός μεταβολής της Ολικής Παραγωγικότητας της Κύπρου ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, 2000-2004¹³

	2000	2001	2002	2003	2004	Μέσος όρος 2000-2004
Γεωργία, Αλιεία, Κυνήγι και Δασοκομία	4,36***	4,01***	4,03***	4,22***	4,45***	4,21
Μεταποίηση	1,10**	1,15**	1,22*	1,27*	1,20	1,19
Ηλεκτρισμός, Υγραέριο και Νερό	2,61***	2,23***	1,84***	1,60***	1,26**	1,91
Κατασκευές	1,29**	1,50**	1,75**	2,01**	2,35***	1,78
Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο	1,31**	1,35**	1,41**	1,49**	1,46*	1,40
Ξενοδοχεία και Εστιατόρια	0,96	0,99	1,17*	1,32*	1,45*	1,18
Μεταφορές, Αποθήκευση & Επικοινωνίες	5,40***	5,61***	6,11***	6,48***	6,75***	6,07
Χρηματοοικονομικοί, Ασφαλιστικοί Κτηματομεσιτικοί Οργανισμοί και Επιχειρηματικές Δραστηριότητες	-0,83**	-0,44	-0,10	0,31	0,72	-0,07
Οικονομία (σταθμικός μέσος όρος)	1,24	1,41	1,59	1,80	1,99	1,61

* Οι εκτιμήσεις είναι στατιστικά σημαντικές και διάφορες του μηδενός σε επίπεδο σημαντικότητας 1%

** Οι εκτιμήσεις είναι στατιστικά σημαντικές και διάφορες του μηδενός σε επίπεδο σημαντικότητας 5%

*** Οι εκτιμήσεις είναι στατιστικά σημαντικές και διάφορες του μηδενός σε επίπεδο σημαντικότητας 10%

Ο ρυθμός μεταβολής της Παραγωγικότητας Εργασίας ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για τα χρόνια 2000-2005 παρουσιάζεται στον Πίνακα 2.2-2.

¹³ Πηγή: «Τομεακή Ανάλυση της Παραγωγικότητας της Κυπριακής Οικονομίας», Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου, αναθεώρηση Οκτώβριος 2006.

Πίνακας 2.2-2 Ρυθμός μεταβολής της Παραγωγικότητας Εργασίας της Κύπρου ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 2000-2005¹⁴

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μέσος όρος 2000-2005
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	-3,9	5,0	8,0	-6,4	-2,9	3,6	0,7
Γεωργία, Θήρα, Δασοκομία	-6,4	5,8	8,9	-7,6	-6,5	4,9	-0,2
Αλιεία	21,1	9,7	-14,2	-1,7	36,5	-11,0	8,1
Ορυχεία και Λατομεία	15,5	-7,9	13,0	5,4	12,3	1,3	7,9
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	2,2	2,2	2,1	1,3	-0,2	0,5	1,6
Μεταποιητικές Βιομηχανίες	3,2	3,2	2,3	1,8	-0,4	0,2	2,1
Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος, Φυσικού Αερίου και Νερού	8,0	9,2	10,4	7,1	-2,6	-2,7	5,9
Κατασκευές	-1,2	-1,0	0,0	0,1	0,2	1,0	-0,2
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	2,7	0,0	-1,0	-0,1	1,4	1,1	0,8
Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο	2,8	3,2	1,5	-1,9	5,7	0,4	2,3
Ξενοδοχεία και Εστιατόρια	3,7	-1,4	-7,4	-5,4	-3,1	-0,7	-2,9
Μεταφορές, Αποθήκευση & Επικοινωνίες	8,9	-1,4	-0,1	6,4	9,4	4,1	5,5
Ενδιάμεσοι Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί	7,7	1,4	1,4	-7,6	3,0	8,5	2,9
Διακίνηση Ακίνητης Περιουσίας, Εκμίσθωση και Επιχειρηματικές Δραστηριότητες	0,2	0,3	-2,7	-1,3	-2,8	-2,0	-1,7
Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα	-0,5	-2,5	-0,1	7,5	0,9	1,0	1,3
Εκπαίδευση	1,1	-2,9	0,2	2,5	-0,5	2,4	0,6
Υγεία και Κοινωνική Μέριμνα	0,5	-0,9	0,0	1,8	-1,6	0,1	0,0
Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών υπέρ του Κοινωνικού συνόλου ή Κοινωνικού και Ατομικού Χαρακτήρα	1,9	2,4	-0,3	1,1	0,5	0,3	1,2
Ίδιωτικά Νοικοκυριά που Απασχολούν Οικιακό Προσωπικό	-0,3	0,0	0,2	0,0	0,1	-0,1	0,0
Συνολική οικονομία	2,7	1,0	0,1	0,0	1,1	1,3	1,2

2.2.3 Συμπεράσματα

Η εικόνα που παρουσιάζει η παραγωγικότητα στην Κύπρο υποδεικνύει την αναγκαιότητα για τη διαμόρφωση Εθνικής Στρατηγικής και Εθνικού Προγράμματος Παραγωγικότητας με σκοπό την επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης της παραγωγικότητας και την επίτευξη σύγκλισης με τα δεδομένα της ΕΕ.

¹⁴ Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Φεβρουάριος 2006, βάσει στοιχείων από τις αναθεωρημένες σειρές Εθνικών Λογαριασμών 1995-2005 της Στατιστικής Υπηρεσίας.

2.3 Επί μέρους παράγοντες που συμβάλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας

2.3.1 Ανθρώπινο Δυναμικό

Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί βασικό παράγοντα για την παραγωγικότητα και την ανάπτυξη της οικονομίας.

Στον Πίνακα 2.3-1 παρουσιάζονται μερικοί βασικοί δείκτες για το ανθρώπινο δυναμικό. Σε γενικές γραμμές οι δείκτες για την εκπαίδευση, πλην του δείκτη της δια βίου μάθησης, βρίσκονται σε ικανοποιητικά επίπεδα σε σχέση με τους αντίστοιχους της ΕΕ. Σημειώνεται όμως ότι τα πορίσματα του ποσοτικού μέρους της μελέτης, που έχει διεξάγει πρόσφατα, το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου, για λογαριασμό του Κέντρου Παραγωγικότητας, για την επίδραση της κατάρτισης/εκπαίδευσης και της τεχνολογίας στην παραγωγικότητα της Κυριακής Οικονομίας, δείχνουν ότι δεν υπάρχει σημαντική σχέση μεταξύ της εκπαίδευσης και της παραγωγικότητας ούτε μεταξύ της κατάρτισης και της παραγωγικότητας. Το εύρημα αυτό πιθανό να εξηγεί σε κάποιο βαθμό το χαμηλό επίπεδο της παραγωγικότητας και υποδεικνύει την αναγκαιότητα διερεύνησης της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις.

Πίνακας 2.3-1 Δείκτες εκπαίδευσης και κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού, Κύπρος (2000-2005), ΕΕ25 (2005)

	ΚΥΠΡΟΣ						ΕΕ25
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	ΕΕ25 2005
Δημόσιες Δαπάνες για εκπαίδευση ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	5,44	6,05	6,61	7,36	:	:	: (5,21 για το 2003)
Δια βίου μάθηση ¹⁵	3,1	3,4	3,7	7,9	9,3	5,9	10,2
Ποσοστό νέων που συμπλήρωσαν τρία χρόνια μεταγυμνασιακή εκπαίδευση ¹⁶	79,0	80,5	83,5	79,5	77,6	80,4	77,5
Ποσοστό πληθυσμού που συμπλήρωσε τρία χρόνια μεταγυμνασιακή εκπαίδευση ¹⁷	61,5	62,9	65,1	64,7	64,4	66,6	69,1
Αριθμός αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις θετικές επιστήμες και την τεχνολογία ¹⁸	3,4	3,7	3,8	3,6	4,2	:	: (12,7 για το 2004)

: Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

Οι κύριες αδυναμίες στον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού που επηρεάζουν αρνητικά την παραγωγικότητα είναι η αδυναμία αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού παρόλο το ψηλό μορφωτικό του επίπεδο, η χαμηλή συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης, οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε ορισμένους κλάδους (π.χ. τεχνικούς), και η εξάρτηση από ανειδίκευτους ξένους εργάτες.

¹⁵ Ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών που συμμετείχαν σε εκπαίδευση ή κατάρτιση στο διάστημα τεσσάρων εβδομάδων πριν από την έρευνα εργατικού δυναμικού.

¹⁶ Ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 20-24 ετών που έχουν συμπληρώσει τρία χρόνια μεταγυμνασιακή εκπαίδευση.

¹⁷ Ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών που έχουν συμπληρώσει τρία χρόνια μεταγυμνασιακή εκπαίδευση.

¹⁸ Αριθμός αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις θετικές επιστήμες και την τεχνολογία ανά χιλιάδα πληθυσμού ηλικίας 20-29 ετών.

Η Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση που βρίσκεται σε εξέλιξη παρόλο που δεν επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες επαγγελματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας δίνει έμφαση στην εισαγωγή του μαθήματος της πληροφορικής και της νέας τεχνολογίας και στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, στοιχεία που αυξάνουν τη δυνατότητα παραγωγικής αξιοποίησης των αποφοίτων στην εργασία σε οποιοδήποτε τομέα οικονομικής δραστηριότητας και την προοπτική για καινοτομία και επιχειρηματικότητα.

Η υλοποίηση των δράσεων που περιλαμβάνονται ως εισηγήσεις στην ολοκληρωμένη Στρατηγική για τη Δια Βίου Μάθηση, που βρίσκεται σε τελικό στάδιο διαμόρφωσης, θα συμβάλει τα μέγιστα στην ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού προς όφελος της παραγωγικότητας.

Η λειτουργία του Συστήματος Μαθητείας όπως προτείνεται στο στρατηγικό έγγραφο για τη Νέα Σύγχρονη Μαθητεία στην Κύπρο που επίσης βρίσκεται στο τελικό στάδιο οριστικοποίησης, επικεντρώνεται στη σύνδεση της μαθητείας με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία θα αποτελεί εναλλακτικό τρόπο εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για ικανοποίηση της ανάγκης μόρφωσης και κατάρτισης των νέων που εγκαταλείπουν το επίσημο σύστημα εκπαίδευσης με παράλληλη ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς εργασίας. Η διεύρυνση της ηλικιακής ομάδας των μαθητευομένων και του προσφερόμενου φάσματος ειδικοτήτων και η επικέντρωση στην ανάπτυξη των μαθησιακών δεξιοτήτων των νέων έτσι ώστε να διασφαλίζεται η απασχολησιμότητά τους, αποτελούν σημαντικές καινοτομίες της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας.

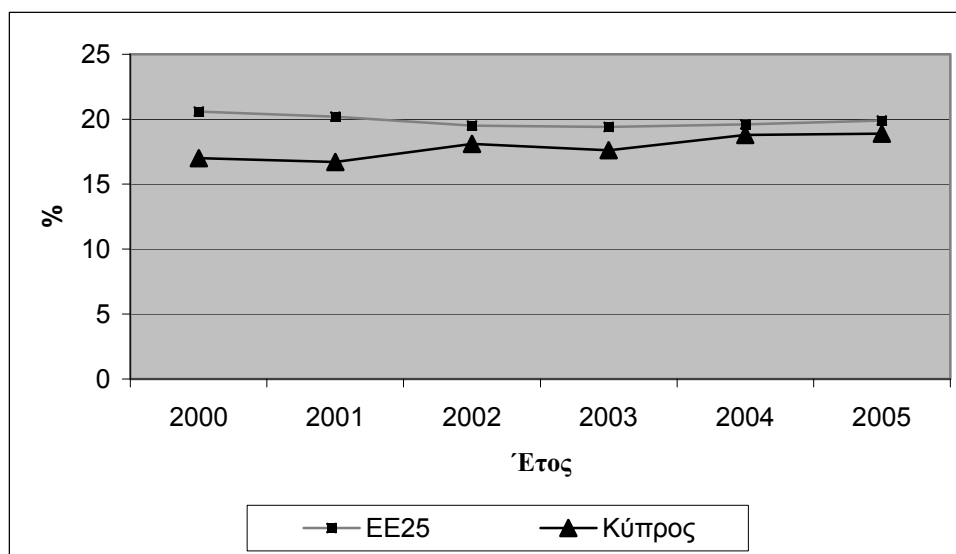
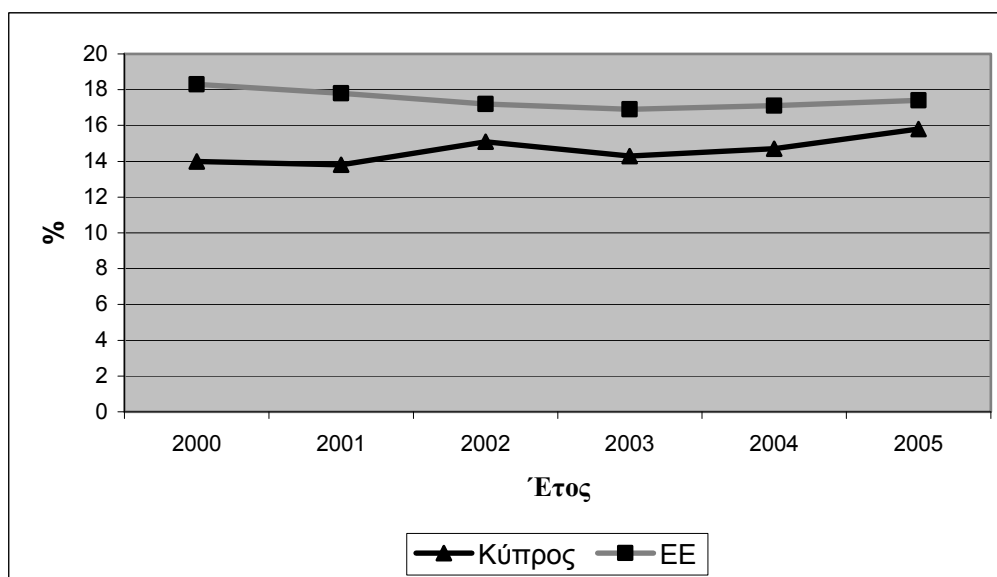
Το σύστημα προτύπων επαγγελματικών προσόντων προωθείται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού στο παρόν στάδιο για τα επαγγέλματα του πωλητή στο Λιανικό Εμπόριο, του οικοδόμου στις Κατασκευές, και του τραπεζοκόμου, του μάγειρα και του υπαλλήλου υποδοχής στη Ξενοδοχειακή Βιομηχανία και τα Εστιατόρια. Η εισαγωγή εθνικού συστήματος προσόντων και η επέκταση της εισαγωγής προτύπων επαγγελματικών προσόντων και σε άλλα επαγγέλματα θα υποβοηθήσει τη βέλτιστη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού σε ολόκληρο το φάσμα της κυπριακής οικονομίας.

2.3.2 Φυσικό κεφάλαιο και επενδύσεις

Τόσο το ύψος όσο και η δομή των επενδύσεων σε μια οικονομία επηρεάζουν την παραγωγικότητα. Οι συνολικές πάγιες επενδύσεις της Κύπρου (Διάγραμμα 2.3-1 παρουσιάζουν για την περίοδο 2001-2005 άνοδο και βρίσκονται στο 18,9% του ΑΕΠ πλησιάζοντας τον αντίστοιχο μέσο όρο των κρατών μελών της ΕΕ. (19,9%).

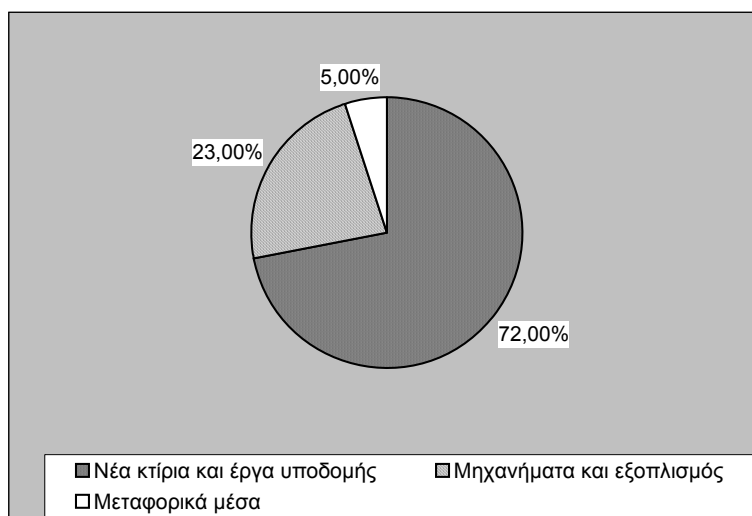
Οι πάγιες επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα (business investment) ως ποσοστό του ΑΕΠ για την Κύπρο και την ΕΕ παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 2.3-2. Η συμμετοχή των πάγιων επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα στο ΑΕΠ, το 2005, ήταν 15,8%, ποσοστό χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ που ήταν, για το ίδιο έτος, 17,4%.

Διάγραμμα 2.3-1 Συνολικές πάγιες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ, Κύπρος – ΕΕ, 2000 – 2005¹⁹Διάγραμμα 2.3-2 Πάγιες επενδύσεις ιδιωτικού τομέα ως ποσοστό του ΑΕΠ, Κύπρος –ΕΕ, 2000- 2005.¹⁹

Η διάρθρωση των επενδύσεων (Διάγραμμα 2.3-3) παρουσιάζει αδυναμίες δεδομένου ότι το 2005 το 72% διοχετεύτηκε σε κατασκευαστικά έργα και μόνο 23% σε μηχανήματα και εξοπλισμό.

¹⁹ Πηγή: Eurostat, Φεβρουάριος 2007

Διάγραμμα 2.3-3 Διάρθρωση συνολικών επενδύσεων στην Κύπρο, 2005²⁰

2.3.3 Έρευνα και Ανάπτυξη και Καινοτομία

Η Έρευνα και Ανάπτυξη και η Καινοτομία μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη βελτίωση της παραγωγικότητας αφού είναι δυνατό να οδηγήσουν τόσο στη βελτίωση της παραγωγικής διαδικασίας όσο και στην ανάπτυξη νέων προϊόντων και στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων. Στον τομέα της έρευνας η Κύπρος υστερεί σημαντικά σε σύγκριση με την ΕΕ, σε όλους τους σχετικούς δείκτες. Στον Πίνακα 2.3-2 παρουσιάζονται μερικοί βασικοί δείκτες για την Έρευνα και Ανάπτυξη.

Πίνακας 2.3-2 Δείκτες που σχετίζονται με την Έρευνα και την Ανάπτυξη στην Κύπρο (2000-2005) και την ΕΕ (2005)²¹

	ΚΥΠΡΟΣ						ΕΕ25
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2005
Σύνολο δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ	0,24	0,25	0,30	0,35	0,37	0,4 ^π	1,85 ^ε
Ποσοστό κυβερνητικού προϋπολογισμού για έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ	:	:	:	:	0,31	0,29	0,74 ^ε
Μερίδιο δημόσιων δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη προς τις συνολικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη (%)	66,5	65,5	61,6	60,1	63,7	:	34,7 ^ε
Μερίδιο δαπανών από επιχειρήσεις για έρευνα και ανάπτυξη προς τις συνολικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη (%)	17,5	15,3	17,4	19,9	18,9	:	54,5 ^ε
Συνολικός αριθμός ερευνητών (ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης)	303	333,3	434,7	489,6	582,5	630 ^π	:

: Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

π: προκαταρκτικά στοιχεία

ε: εκτίμηση Eurostat

²⁰ Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία, Φεβρουάριος 2007

²¹ Πηγή: Eurostat, Φεβρουάριος 2007

Παρόλο που η Κύπρος υστερεί σημαντικά στον τομέα της έρευνας παρατηρούνται πρόσφατα σημαντικές εξελίξεις. Σημειώνεται η ανάπτυξη νέων ερευνητικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, όπως η ίδρυση και λειτουργία του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για το Περιβάλλον και τη Δημόσια Υγεία σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο Χάρβαρντ, καθώς και η ίδρυση του Κυπριακού Ινστιτούτου και του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου τα οποία αναμένεται να λειτουργήσουν το 2007. Σημειώνεται επίσης η σημαντική αύξηση του προϋπολογισμού για τη νέα δέσμη προγραμμάτων του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας για την περίοδο 2007-2010 και η έμφαση σε επιχορήγηση ερευνητικών προτάσεων για προσέλκυση νέων και ξένων ερευνητών, ενίσχυση των δεσμών μεταξύ ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων και ανάπτυξη εφαρμοσμένης έρευνας. Δεδομένου ότι η δημόσια συνεισφορά στις ερευνητικές δαπάνες των προτάσεων ανέρχεται στο 60% αναμένεται η αύξηση του προϋπολογισμού της νέας δέσμης προγραμμάτων να οδηγήσει και σε ανάλογη αύξηση των ιδιωτικών δαπανών για την έρευνα.

Όσον αφορά το επίπεδο της Καινοτομίας στην Κύπρο είναι, όπως και εκείνο της έρευνας, πολύ χαμηλό. Ο Γενικός Δείκτης Καινοτομίας (Summary Innovation Index - SII), ο οποίος λαμβάνει υπόψη 26 συνολικά δείκτες, είναι σύμφωνα με τη μελέτη του 2005, για την Κύπρο 0,28, ενώ ο μέσος όρος για την ΕΕ 0,42.²² Σύμφωνα με το δείκτη αυτό, η Κύπρος κατατάσσεται 22^η μεταξύ των συγκρινόμενων χωρών που περιλαμβάνουν εκτός από τις χώρες της ΕΕ, την Ισλανδία, τη Νορβηγία, την Ελβετία, την Τουρκία, τις Η.Π.Α και την Ιαπωνία. Η Κύπρος όμως παρουσιάζεται να κερδίζει έδαφος αφού ο ρυθμός μεταβολής του Γενικού Δείκτη Καινοτομίας στην Κύπρο ήταν για τα τελευταία τρία χρόνια 1,7%, ενώ ο μέσος όρος για την ΕΕ ήταν 0%¹. Όπως και στον τομέα της Έρευνας έτσι και στον τομέα της Καινοτομίας βρίσκονται σε εξέλιξη διάφορα μέτρα όπως η διενέργεια μελέτης σκοπιμότητας για τη δημιουργία Τεχνολογικού Πάρκου, η λειτουργία τεσσάρων εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων, η πρωτοβουλία για εισαγωγή συστήματος διαπίστευσης εκκολαπτηρίων, η πρόσφατη καθιέρωση από την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) βραβείου καινοτομίας. Το Σχέδιο Δράσης, που έχει καταρτιστεί στο πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής Καινοτομίας για την Κύπρο (RISC), και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο το Μάρτιο 2006, περιλαμβάνει ένα σημαντικό αριθμό μέτρων για ενίσχυση της ενδογενούς ικανότητας των επιχειρήσεων για καινοτομία (π.χ. ΜΕΝΤΩΡ, ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑ), γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της επιχειρηματικής και της ακαδημαϊκής/ερευνητικής κοινότητας, ανάπτυξη μηχανισμών χρηματοδότησης της καινοτομίας και δημιουργία καινοτομικής κουλτούρας, και ευαισθητοποίηση σε θέματα Έρευνας, Τεχνολογίας και Ανάπτυξης.

Όσον αφορά την τεχνολογία φαίνεται ότι υπάρχει μεγάλο περιθώριο αξιοποίησης της σύγχρονης τεχνολογίας, ιδιαίτερα των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), που θα οδηγήσει στη βελτίωση της παραγωγικότητας, τόσο στις κύριες λειτουργίες της παραγωγής προϊόντων και παροχής υπηρεσιών όσο και στις υποστηρικτικές λειτουργίες σε όλους σχεδόν τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και ιδιαίτερα στη Δημόσια Υπηρεσία. Η προσέλκυση ξένων επενδύσεων μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη διάχυση νέας τεχνογνωσίας. Προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της χρήσης σύγχρονης τεχνολογίας υλοποιούνται διάφορα μέτρα τα οποία περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης. Παράλληλα, έχει πρόσφατα ξεκινήσει η διαμόρφωση Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνία της Πληροφορίας, η οποία θα βασίζεται στη στρατηγική i2010 της Ευρωπαϊκής Ένωσης

²² Πηγή: European Innovation Scoreboard 2005, Comparable analysis of innovation performance.

«Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση». Η υλοποίηση αυτής της στρατηγικής αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας αφού, όπως αναφέρεται στην εισαγωγή της σχετικής ανακοίνωσης της Επιτροπής²³ το 40% της αύξησης της παραγωγικότητας στην ΕΕ. οφείλεται στις Τεχνολογίες των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης έχει γίνει ουσιαστική πρόοδος με τη δημιουργία ιστοσελίδων από όλα τα κυβερνητικά τμήματα, τη δημιουργία της Κυβερνητικής Πύλης και την προσφορά υπηρεσιών μέσω διαδικτύου από αριθμό κυβερνητικών τμημάτων (πληρωμή φόρου εισοδήματος και ΦΠΑ, πληρωμή κοινωνικών ασφαλίσεων, έκδοση αδειών κυκλοφορίας οχημάτων, αναζήτηση εργασίας). Απαραίτητη είναι η επέκταση της παροχής υπηρεσιών μέσω διαδικτύου ιδιαίτερα σε τομείς εξυπηρέτησης επιχειρήσεων. Παράλληλα απαιτείται συνεχής αναβάθμιση και βελτίωση της πληροφόρησης που παρέχεται από τις ιστοσελίδες των κυβερνητικών τμημάτων και την Κυβερνητική Πύλη. Στον τομέα της υγείας θα πρέπει να επισπευσθούν τα έργα που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης για επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας.

Στον τομέα της προώθησης των Τεχνολογιών των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση, η βελτίωση της υποδομής και του εξοπλισμού στα σχολεία, και η κατάρτιση των δασκάλων και καθηγητών σε τεχνολογίες πληροφορικής σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο και είναι απαραίτητο να συνεχίσει με ακόμη πιο γρήγορους ρυθμούς.

Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας προωθείται μέσα από προσαρμογές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αλλά ειδικότερα μέσα από προσαρμογές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ιδιαίτερο ρόλο μπορούν να αναλάβουν το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο και το Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης τόσο με εμπλουτισμό υφιστάμενων προγραμμάτων όσο και με την εισαγωγή σχετικής ειδικότητας σε πτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο. Παράλληλα, λειτουργούν με εποπτεία του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού δύο σχέδια με κύριο στόχο την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, το σχέδιο γυναικείας και το σχέδιο νεανικής επιχειρηματικότητας. Ο διαγωνισμός επιχειρηματικότητας που έχει καθιερωθεί τα τελευταία τρία χρόνια από το Πανεπιστήμιο Κύπρου σε συνεργασία με την Τράπεζα Αναπτύξεως και το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού είναι ένα μέτρο προς τη σωστή κατεύθυνση.

2.4 Ανάλυση SWOT

Σημαντικό μέρος της διεργασίας αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης της παραγωγικότητας στην Κύπρο και της διαμόρφωσης στρατηγικών προτεραιοτήτων, απετέλεσε η οργάνωση συνολικά 12 τριώρων εργαστηρίων στις 20, 21 και 23 Νοεμβρίου 2006, τόσο σε τομεακό επίπεδο όσο και στο επίπεδο της οικονομίας ως σύνολο, ως εξής:

Εργαστήριο 1: Δημόσια Διοίκηση

Εργαστήριο 2: Μεταποιητικές Βιομηχανίες

Εργαστήριο 3: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια

---

²³ «Η στρατηγική ι2010 – Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση», COM(2005) 229.

Εργαστήριο 4: Επικοινωνίες

Εργαστήριο 5: Ενδιάμεσοι Χρηματοοικονομικοί Οργανισμοί

Εργαστήριο 6: Κατασκευές

Εργαστήριο 7: Εκπαίδευση

Εργαστήριο 8: Υγεία και Κοινωνική Μέριμνα

Εργαστήριο 9: Γεωργία, Θήρα και Δασοκομία

Εργαστήριο 10: Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο

Εργαστήριο 11: Πληροφορική

Εργαστήριο 12: Συνολική οικονομία

Στα εργαστήρια συμμετείχαν εκπρόσωποι αρμόδιων κυβερνητικών τμημάτων, εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων και άλλων ενδιαφερομένων φορέων, καθώς και ατόμων με εμπειρογνωμοσύνη ή με γνώση του τομέα, πολλοί από τους οποίους υπέβαλαν και γραπτές συνεισφορές. Το συντονισμό των εργαστηρίων ανέλαβαν άτομα με ευρεία γνώση και εμπειρία του αντίστοιχου τομέα.

Στα εργαστήρια 1 – 11 έγινε συλλογική διερεύνηση των πλεονεκτημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών κάθε τομέα (ανάλυση SWOT) που οδήγησε στη διαμόρφωση των τομεακών προτεραιοτήτων. Στο εργαστήριο 12 έγινε ανάλυση SWOT και διαμόρφωση κατ' αρχήν στρατηγικών προτεραιοτήτων για την οικονομία στο σύνολό της. Στο πλαίσιο της όλης διεργασίας διατυπώθηκαν επίσης εισηγήσεις για μέτρα βελτίωσης της παραγωγικότητας.

Στον Πίνακα 2.4 -1 παρουσιάζεται η ανάλυση SWOT για την Κυπριακή οικονομία.

Πίνακας 2.4-1 Ανάλυση SWOT

<p>Πλεονεκτήματα:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Στρατηγική γεωγραφική θέση – προέκταση ΕΕ στη Μέση Ανατολή 2. Ικανοποιητικοί ρυθμοί ανάπτυξης έναντι του μέσου όρου της ΕΕ. 3. Ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (απλοποίηση διαδικασιών και ελαχιστοποίηση κόστους διεθνών συναλλαγών) 4. Πολύ καλές υποδομές (π.χ. δρόμοι, τηλεπικοινωνίες) 5. Ψηλή ποιότητα τραπεζικών υπηρεσιών 6. Υψηλού επιπέδου νομικές, λογιστικές και άλλες επαγγελματικές υπηρεσίες 7. Ψηλό μορφωτικό επίπεδο του εργατικού δυναμικού 8. Ευνοϊκό επιχειρηματικό κλίμα και προϋποθέσεις (π.χ. χαμηλός συντελεστής φορολογίας) για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων
<p>Αδυναμίες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Έλλειψη οράματος και επιχειρησιακού προγραμματισμού από τις επιχειρήσεις 2. Ανεπαρκείς συστηματικές προσεγγίσεις οργάνωσης και διεύθυνσης/ διοίκησης επιχειρήσεων (π.χ. συστήματα ποιότητας) 3. Χαμηλός βαθμός χρήσης σύγχρονης τεχνολογίας 4. Μη επαρκής αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού 5. Μη ικανοποιητική υποκίνηση για αύξηση της παραγωγικότητας (συνθήκες εργασίας, συστήματα αμοιβής) 6. Μικρό μέγεθος επιχειρήσεων και απουσία συνεργασιών (ανασταλτικός παράγοντας για εκμετάλλευση οικονομιών κλίμακας) 7. Μικρή εμβέλεια αγοράς 8. Γραφειοκρατική κρατική μηχανή 9. Ανεπαρκής αριθμός one stop shops 10. Αδυναμίες που παρουσιάζονται στον κρατικό προγραμματισμό για τη διάρθρωση της οικονομίας 11. Έλλειψη μεταλυκειακής κατάρτισης για μη αποφοίτους πανεπιστημίου 12. Κακές συγκοινωνίες (ανεπάρκεια του συστήματος Μέσων Μαζικής Μεταφοράς) 13. Αδυναμίες και ελλείψεις στα λιμάνια και αεροδρόμια 14. Αυξημένο ανειδίκευτο ξένο εργατικό δυναμικό 15. Έλλειψη ευέλικτων μορφών εργασίας 16. Μικρή σύνδεση προσφοράς εργασίας με ανάγκες οικονομίας 17. Πτωτική τάση Βιομηχανίας 18. Απουσία προϋποθέσεων για προσέλκυση ξένων κεφαλαίων (π.χ. δυσκολία εγγραφής ξένων εταιρειών) 19. Απουσία θεσμικού πλαισίου για τους ξένους εργάτες και πολιτικής για τους μετανάστες 20. Πολύ χαμηλή επένδυση σε Έρευνα & Ανάπτυξη και περιορισμένη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών κέντρων στον τομέα 21. Απουσία συστήματος μέτρησης της παραγωγικότητας της Δημόσιας Υπηρεσίας

Ευκαιρίες:

1. Αξιοποίηση της τεχνολογίας και ιδιαίτερα των τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών
2. Αξιοποίηση του ψηλού επιπέδου μόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού
3. Προσέλκυση γυναικών και άλλου ανενεργού πληθυσμού για ένταξη τους στην αγορά εργασίας
4. Αύξηση εσωτερικής και εξωτερικής ζήτησης
5. Αναδιάρθρωση της οικονομίας και μετάβαση σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας
6. Δυνατότητα υποκατάστασης εργατικού δυναμικού από μη ευρωπαϊκές χώρες με κοινοτικούς εργάτες (εξάλειψη χρονικών περιορισμών – δυνατότητα για καλύτερη απόδοση)
7. Μεταφορά παραγωγής σε γειτονικές χώρες με χαμηλά κόστη παραγωγής – εκμετάλλευση της γεωγραφικής θέσης της Κύπρου
8. Στρατηγική για αναδιάρθρωση οικονομίας σε συστάδες οικονομικών δραστηριοτήτων
9. Δημιουργία μονοθυριδικής πρόσβασης για διευκόλυνση σύστασης επιχειρήσεων
10. Απόφαση για δημιουργία Παρατηρητήριου Αγοράς για καλύτερη σύνδεση προσφοράς εργατικού δυναμικού με τις τάσεις/ ανάγκες της οικονομίας
11. Ίδρυση Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Τεχνολογίας
12. Αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων & εκμετάλλευση κοινοτικών κονδυλίων

Απειλές:

1. Αδυναμία της Κυπριακής Οικονομίας να εκμεταλλευτεί τα δυνατά της σημεία
2. Η εργασία εκφράζεται κατά μεγάλο μέρος μέσα από εργασίες χαμηλής προστιθέμενης αξίας, με αποτέλεσμα να υπάρχει συνεχής αυξητική τάση για απασχόληση ξένου ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού και γενικά εργαζομένων χαμηλού επιπέδου μόρφωσης / κατάρτισης
3. Προβλήματα επιβίωσης τουριστικής βιομηχανίας λόγω χαμηλής ανταγωνιστικότητας (νέοι χαμηλού κόστους προορισμοί, ελλειπείς υποδομές, εποχικότητα, μη διαφοροποιημένο τουριστικό προϊόν)
4. Περαιτέρω ένταση των συνθηκών ανταγωνισμού, λόγω άρσης κάθε προστατευτικού μέτρου μετά την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ. και της παγκοσμιοποίησης καθώς και της ανάδειξης νέων ανταγωνιστικών χωρών στην περιοχή, ιδιαίτερα όσον αφορά την παραγωγή προϊόντων υψηλής έντασης εργασίας και χαμηλού κόστους.

Κεφάλαιο 3. Στρατηγική, Προτεραιότητες και Προτεινόμενα μέτρα

3.1 Στρατηγική Παραγωγικότητας και Γενικός Στρατηγικός Στόχος

Με βάση τα συμπεράσματα της αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης που παρουσιάστηκε στο Κεφάλαιο 2 και λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές επιδιώξεις της Κύπρου, όπως αποτυπώνονται στο Περίγραμμα Αναπτυξιακής Πολιτικής για την περίοδο 2007-2013, και στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης (ΕΠΜ) για επίτευξη των στόχων της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισαβόνας, έχει καθοριστεί ο γενικός στρατηγικός στόχος για την Παραγωγικότητα για την περίοδο 2007-2013 και διαμορφώθηκε η Στρατηγική Παραγωγικότητας για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Η Εθνική Στρατηγική Παραγωγικότητας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 συνίσταται στη διαμόρφωση και υλοποίηση επικεντρωμένων δράσεων και μέτρων κρατικής παρέμβασης για τη δημιουργία των προϋποθέσεων και ενθάρρυνση της έρευνας, της μελέτης και της εφαρμογής επιχειρησιακών προγραμμάτων με στόχο την επιτάχυνση των ρυθμών βελτίωσης της παραγωγικότητας, ιδιαίτερα της παραγωγικότητας εργασίας, σε όλα τα επίπεδα οικονομικής δραστηριότητας, περιλαμβανομένων των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και της Δημόσιας Διοίκησης ώστε να επιτυγχάνεται ο γενικός στρατηγικός στόχος. Η στρατηγική θα υλοποιείται με σχέδια δράσης στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων, μέτρων και δράσεων που ορίζονται στο παρόν έγγραφο.

Ο γενικός στρατηγικός στόχος είναι η επιτάχυνση του ρυθμού μεταβολής της παραγωγικότητας ώστε η συνολική παραγωγικότητα εργασίας να φτάσει τον μέσο όρο της ΕΕ μέχρι το 2013 και παράλληλα η επιδίωξη καλών επιδόσεων στην απασχόληση και ο σεβασμός στις αρχές της ισότητας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Τα μέτρα που περιλαμβάνονται σε άλλα εθνικά προγράμματα και αφορούν τη διαφοροποίηση της δομής της οικονομίας προς δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας, τη διεύρυνση της απασχόλησης, την αύξηση της ευελιξίας στην αγορά εργασίας, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, την προώθηση της έρευνας, της ανάπτυξης, της καινοτομίας και της κοινωνίας της πληροφορίας, την αναβάθμιση και επέκταση των βασικών υποδομών καθώς και την προώθηση μεταρρυθμίσεων που στοχεύουν στην ενίσχυση των συνθηκών ανταγωνισμού και τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, συμβάλλουν στην επίτευξη του στρατηγικού στόχου για την παραγωγικότητα.

Το Εθνικό Πρόγραμμα Παραγωγικότητας περιλαμβάνει συγκεκριμένα πρακτικά μέτρα που στοχεύουν άμεσα στην επίτευξη του στρατηγικού στόχου βελτίωσης της παραγωγικότητας και γεφύρωσης του χάσματος μεταξύ της παραγωγικότητας της οικονομίας της Κύπρου και της ΕΕ. Τα μέτρα αυτά δομούνται σε τέσσερις άξονες προτεραιότητας όπως περιγράφεται στη συνέχεια.

3.2 Άξονες προτεραιότητας και μέτρα

Για επίτευξη του γενικού στρατηγικού στόχου θα προωθηθούν από το Συμβούλιο Παραγωγικότητας μέτρα που δομούνται στους ακόλουθους άξονες προτεραιότητας:

1. **Αντικατάσταση των θέσεων εργασίας χαμηλής παραγωγικότητας με θέσεις εργασίας υψηλής παραγωγικότητας με παράλληλη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και ενσωμάτωση της εφαρμοσμένης έρευνας και ανάπτυξης στην παραγωγική διαδικασία.**
2. **Άρση αντιπαραγωγικών πρακτικών και θεσμών στη Δημόσια Υπηρεσία.**
3. **Ανάπτυξη κουλτούρας παραγωγικότητας.**
4. **Προώθηση στοχευμένων ερευνητικών δράσεων σε θέματα παραγωγικότητας.**

3.2.1 Αντικατάσταση των θέσεων εργασίας χαμηλής παραγωγικότητας με θέσεις εργασίας υψηλής παραγωγικότητας με παράλληλη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και ενσωμάτωση της εφαρμοσμένης έρευνας και ανάπτυξης στην παραγωγική διαδικασία.

Όπως προκύπτει από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της παραγωγικότητας στην Κύπρο, παρατηρούνται σημαντικές αδυναμίες στον τομέα της οργάνωσης και διοίκησης των επιχειρήσεων, στην ποιότητα των θέσεων εργασίας, και στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού παρόλο το υψηλό μορφωτικό του επίπεδο.

3.2.1.1 Μέτρα

1. **Μετάβαση από θέσεις εργασίας χαμηλής προστιθέμενης αξίας σε θέσεις εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας.** Με στόχο την ενθάρρυνση της μετάβασης από θέσεις εργασίας χαμηλής παραγωγικότητας σε θέσεις εργασίας υψηλής παραγωγικότητας, το μέτρο θα περιλαμβάνει σχεδιασμό και υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, οι οποίες είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν διαγνωστικές μελέτες, σχέδια κρατικών ενισχύσεων για συμβουλευτικές υπηρεσίες, αναδιάρθρωση επιχειρήσεων, εισαγωγή νέας τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, εισαγωγή νέων μεθόδων οργάνωσης της εργασίας και υιοθέτηση μεθοδολογιών επίλυσης προβλημάτων, κατάρτιση, επανεκπαίδευση κ.ά.
2. **Βελτίωση της ποιότητας εργασίας.** Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, η ποιότητα της εργασίας είναι καθοριστικής σημασίας στη βελτίωση της παραγωγικότητας και περιλαμβάνει διάφορες πτυχές, όπως είναι η αποφυγή και ο περιορισμός των κινδύνων για τη υγεία, η οργάνωση στο χώρο εργασίας, η κοινωνική ασφάλιση συμπεριλαμβανομένου ενός αξιοπρεπούς εισοδήματος, η δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων καθώς και ο καλύτερος συνδυασμός επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής²⁴. Το μέτρο αυτό θα περιλαμβάνει δράσεις που απορρέουν από τις συστάσεις της

²⁴ «Ποιότητα της επαγγελματικής ζωής, παραγωγικότητα και απασχόληση ενόψει της παγκοσμιοποίησης και των δημογραφικών μεταβολών» γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²⁴ (ΕΟΚΕ), 13 Σεπτεμβρίου 2006.

Ευρωπαϊκής, Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής που διατυπώνονται στην πιο πάνω γνωμοδότηση. Στο μέτρο αυτό εντάσσονται δράσεις όπως η διενέργεια μελετών σχετικά με τη σχέση της ποιότητας της εργασίας και της παραγωγικότητας, καθώς επίσης και η δημιουργία και περιοδική δημοσίευση δείκτη για την ποιότητα της εργασίας που θα αποτελείται από διάφορα κριτήρια όσον αφορά την «καλή δουλειά» βάσει των σχετικών μελετών. Επιπλέον, με βάση τα αποτελέσματα των σχετικών μελετών, είναι δυνατόν να αναληφθούν και άλλες δράσεις για προώθηση της ποιότητας εργασίας.

3. **Αξιοποίηση του Ανθρώπινου Δυναμικού.** Τα ποσοτικά αποτελέσματα της έρευνας με θέμα «Η επίδραση της κατάρτισης/εκπαίδευσης και της τεχνολογίας στην παραγωγικότητα της Κυπριακής Οικονομίας» που έχει διεξαχθεί πρόσφατα από το Κέντρο Οικονομικών Μελετών του Πανεπιστημίου Κύπρου, για λογαριασμό του Κέντρου Παραγωγικότητας, δείχνουν ότι δεν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της εκπαίδευσης και κατάρτισης και της παραγωγικότητας. Ως εκ τούτου στο μέτρο αυτό εντάσσεται ο σχεδιασμός συγκεκριμένων παρεμβάσεων για βελτίωση της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού. Ο σχεδιασμός τέτοιων παρεμβάσεων είναι δυνατό να βασιστεί σε έρευνα για εντοπισμό των λόγων μη ικανοποιητικής αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού.
4. **Υποστήριξη της ενσωμάτωσης της έρευνας και ανάπτυξης στην επιχείρηση με στόχο τη βελτίωση τόσο των διαδικασιών παραγωγής όσο και των ίδιων των προϊόντων και υπηρεσιών.** Το μέτρο είναι δυνατό να περιλαμβάνει συμβουλευτικές υπηρεσίες, κίνητρα για δημιουργία ομάδων βελτίωσης, σχέδιο βράβευσης καλών πρακτικών, διάχυση καλών πρακτικών και σχέδιο διοχέτευσης ερευνητών σε επιχειρήσεις.

3.2.2 Άρση αντιπαραγωγικών πρακτικών και θεσμών στη Δημόσια Υπηρεσία

Όπως προκύπτει από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της παραγωγικότητας στην Κύπρο, οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω αντιπαραγωγικών πρακτικών και θεσμών στη Δημόσια Υπηρεσία σε σχέση με τη σύσταση, αλλά και τη φορολογική, νομική και λογιστική αντιμετώπισή τους.

3.2.2.1 Μέτρα

1. **Εφαρμογή μηχανισμού άμεσης παρέμβασης** με επικεντρωμένη στόχευση στην άρση αντιπαραγωγικών πρακτικών στη Δημόσια Υπηρεσία. Ο μηχανισμός θα διαμορφώνει προγράμματα παρεμβάσεων με συγκεκριμένους όρους εντολής για κάθε τμήμα/υπηρεσία, στην οποία εντοπίζεται η συγκεκριμένη πρακτική με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Επίσης θα παρακολουθεί την υλοποίηση του έργου και θα αξιολογεί τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις. Η παρέμβαση θα επαναλαμβάνεται όποτε και όταν κριθεί αναγκαίο.
2. **Διαγνωστική Εργασία.** Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει μελέτες για εντοπισμό των πρακτικών και θεσμών που εμποδίζουν την αποδοτική και παραγωγική λειτουργία των οργανισμών και επιχειρήσεων.
3. **Απλοποίηση διαδικασιών.** Το μέτρο αυτό θα περιλαμβάνει μελέτη και ανασχεδιασμό διαδικασιών και μεθόδων εργασίας με στόχο την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των πολιτών και επιχειρήσεων.

4. **Εισαγωγή συστημάτων μέτρησης απόδοσης:** Το μέτρο αυτό θα περιλαμβάνει την εισαγωγή συστημάτων μέτρησης και απόδοσης σε λειτουργικό επίπεδο και θα υποστηρίζει τις προσπάθειες απλοποίησης διαδικασιών και βελτίωσης των παρερχομένων υπηρεσιών.

3.2.3 Ανάπτυξη κουλτούρας παραγωγικότητας

Η απουσία κουλτούρας παραγωγικότητας στην Κύπρο αποτελεί σήμερα σημαντική αδυναμία στην προσπάθεια βελτίωσης της παραγωγικότητας. Η δημιουργία κουλτούρας παραγωγικότητας θα πρέπει να ξεκινήσει από τις πρώτες βαθμίδες εκπαίδευσης και να επεκταθεί στις ανώτερες βαθμίδες, σε εργαζόμενους, διευθυντές και ιδιοκτήτες επιχειρήσεων. Όσον αφορά την εκπαίδευση η ευαισθητοποίηση στην παραγωγικότητα θα πρέπει να επιδιωχθεί μέσα από την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση η οποία βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη.

3.2.3.1 Μέτρα

1. **Καλλιέργεια της έννοιας της παραγωγικότητας σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.** Η καλλιέργεια αυτή είναι δυνατό να συνδυαστεί με την καλλιέργεια της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.
2. **Προώθηση της επιβράβευσης επιχειρήσεων, οργανισμών και δημόσιων υπηρεσιών.** Το μέτρο αυτό θα περιλαμβάνει δράσεις που θα στοχεύουν στην επιβράβευση επιχειρήσεων, οργανισμών και δημόσιων υπηρεσιών τόσο για τα αποτελέσματα της επιχείρησης/οργανισμού/υπηρεσίας όσο και για τις πρακτικές σε σχέση με τη χρήση πόρων, καθώς και τις πρακτικές μέτρησης της απόδοσης/παραγωγικότητας. Το μέτρο θα περιλαμβάνει επίσης δράσεις ενημέρωσης, και διάχυσης καλών πρακτικών.
3. **Μέτρηση της παραγωγικότητας στο επίπεδο της επιχείρησης.** Το μέτρο θα περιλαμβάνει σχεδιασμό και διάδοση εργαλείων μέτρησης της παραγωγικότητας, σχετική εκπαίδευση και υποστήριξη των συγκρίσεων μεταξύ επιχειρήσεων/οργανισμών.
4. **Δραστηριότητες δημοσιότητας.** Το μέτρο θα περιλαμβάνει περιοδική ενημέρωση για τα αποτελέσματα της παραγωγικότητας στην Κύπρο και τη σύγκριση με την ΕΕ, διάχυση καλών πρακτικών και διάδοση των αποτελεσμάτων ερευνών σχετικών με την παραγωγικότητα.

3.2.4 Προώθηση στοχευμένων ερευνητικών δράσεων σε θέματα παραγωγικότητας.

Όπως προκύπτει από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της παραγωγικότητας στην Κύπρο, η ερευνητική δραστηριότητα σε θέματα παραγωγικότητας είναι πολύ περιορισμένη. Οι στοχευμένες ερευνητικές δραστηριότητες σε θέματα παραγωγικότητας θα στηρίζουν τη διαμόρφωση πολιτικής, η οποία θα υλοποιείται μέσα από τα σχέδια δράσης, ενώ παράλληλα η διάχυση της σχετικής πληροφόρησης είναι δυνατόν να αυξήσει την ευαισθητοποίηση στο θέμα της παραγωγικότητας και να οδηγήσει στην ανάληψη δράσεων που αποβλέπουν στη βελτίωση της παραγωγικότητας.

3.2.4.1 Μέτρα

1. **Προώθηση συνεργασιών στον ερευνητικό τομέα.** Το μέτρο αυτό θα στοχεύει στη προώθηση συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων για πιο αποτελεσματική προώθηση της έρευνας σε θέματα παραγωγικότητας.
2. **Σχεδιασμός και εκπόνηση συγκεκριμένων ερευνών.** Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει σχεδιασμό και εκπόνηση συγκεκριμένων ερευνών η ανάγκη για τις οποίες είναι δυνατό να προκύπτει μέσα από την υλοποίηση άλλων μέτρων της παρούσας στρατηγικής.

Κεφάλαιο 4. Συνέπεια και Συνέργεια της Στρατηγικής Παραγωγικότητας με άλλες Εθνικές Στρατηγικές

4.1 Συνέπεια με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης

Η παραγωγικότητα και η ανταγωνιστικότητα βρίσκεται στο επίκεντρο του σχεδιασμού του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρύθμισης (ΕΠΜ) για την επίτευξη των στόχων της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισαβόνας.

Η συνάφεια μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας της Στρατηγικής Παραγωγικότητας και των προτεραιοτήτων του ΕΠΜ παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα.

Αξονες προτεραιότητας της Στρατηγικής Παραγωγικότητας	Προτεραιότητες του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρύθμισης για τη Στρατηγική της Λισαβόνας
1. Αντικατάσταση των θέσεων χαμηλής προστιθέμενης αξίας με θέσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας με παράλληλη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και ενσωμάτωση της εφαρμοσμένης έρευνας και ανάπτυξης στην παραγωγική διαδικασία	<p>Διαφοροποίηση της δομής της οικονομίας προς δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας – Ενδυνάμωση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της παραγωγικής βάσης – Μικροοικονομικό Κεφάλαιο</p> <p>Περαιτέρω ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού - Κεφάλαιο για την Απασχόληση</p> <p>Πρόωθηση της E&A και της καινοτομίας και διευκόλυνση της διάχυσης της κοινωνίας της πληροφορίας – Μικροοικονομικό Κεφάλαιο</p>
2. Άρση αντιπαραγωγικών πρακτικών και θεσμών στη Δημόσια Υπηρεσία	Πρόωθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που στοχεύουν στην ενίσχυση των συνθηκών ανταγωνισμού και τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος - Μικροοικονομικό Κεφάλαιο

4.2 Συνέπεια με το Περίγραμμα Αναπτυξιακής Πολιτικής για την περίοδο 2007-2013

Όπως τονίζεται στο περίγραμμα Αναπτυξιακής Πολιτικής που εγκρίθηκε τον Ιανουάριο του 2006 κυρίαρχη επιδίωξη της αναπτυξιακής προσπάθειας κατά την περίοδο 2007-2013 είναι η καθιέρωση της Κύπρου ως γέφυρας οικονομικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της Μ. Ανατολής και της Β. Αφρικής και ως διεθνούς και περιφερειακού επενδυτικού και επιχειρηματικού κέντρου παροχής υπηρεσιών και παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Η συνάφεια μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας της Στρατηγικής Παραγωγικότητας και των αξόνων ανάπτυξης που έχουν καθοριστεί στο περίγραμμα Αναπτυξιακής Πολιτικής παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Άξονες προτεραιότητας της Στρατηγικής Παραγωγικότητας	Άξονες Ανάπτυξης του Περιγράμματος Αναπτυξιακής Πολιτικής, 2007-2013
1. Αντικατάσταση των θέσεων εργασίας χαμηλής προστιθέμενης αξίας με θέσεις εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας με παράλληλη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και ενσωμάτωση της εφαρμοσμένης έρευνας και ανάπτυξης στην παραγωγική διαδικασία	Άξονας Ανάπτυξης 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας (α) Μετάβαση στην κοινωνία της γνώσης (β) Βελτίωση της επιχειρηματικότητας και του όλου επιχειρηματικού κλίματος (γ) ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της αλιείας Άξονας Ανάπτυξης 6: Συνεχής ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού
2. Άρση αντιπαραγωγικών πρακτικών και θεσμών στη Δημόσια Υπηρεσία	Άξονας Ανάπτυξης 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας (β) Βελτίωση της επιχειρηματικότητας και του όλου επιχειρηματικού κλίματος (δ) Περαιτέρω βελτίωση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και αναβάθμιση της ποιότητας των προσφερομένων υπηρεσιών

4.3 Συνέπεια με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής (ΕΣΠΑ)

Στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής, που ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2006, έχουν διαμορφωθεί τρεις ειδικοί στρατηγικοί στόχοι οι οποίοι θα επιτευχθούν με την αξιοποίηση των πόρων που θα διατεθούν από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο της Πολιτικής Συνοχής την περίοδο 2007-2013. Για επίτευξη των τριών στόχων οι παρεμβάσεις που θα συγχρηματοδοτηθούν από τα Διαρθρωτικά Ταμεία ομαδοποιούνται σε πέντε θεματικές προτεραιότητες.

Η συνάφεια μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας της Στρατηγικής Παραγωγικότητας και των προτεραιοτήτων του ΕΣΠΑ παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα.

Άξονες προτεραιότητας της Στρατηγικής Παραγωγικότητας	Θεματικές Προτεραιότητες του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς
1. Αντικατάσταση των θέσεων εργασίας χαμηλής προστιθέμενης αξίας με θέσεις εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας με παράλληλη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και ενσωμάτωση της εφαρμοσμένης έρευνας και ανάπτυξης στην παραγωγική διαδικασία	Ενίσχυση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας και στήριξη των επιχειρήσεων Ανθρώπινοι πόροι, απασχόληση και κοινωνική συνοχή Κοινωνία της γνώσης και προώθηση της ΕΤΑ και της Καινοτομίας
2. Άρση αντιπαραγωγικών πρακτικών και θεσμών στη Δημόσια Υπηρεσία	Ενίσχυση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας και στήριξη επιχειρήσεων

4.4 Συνέπεια με την Περιφερειακή Στρατηγική για την Καινοτομία.

Η Καινοτομία αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την αύξηση της παραγωγικότητας. Στο Σχέδιο Δράσης για την Περιφερειακή Στρατηγική για την Καινοτομία, που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο το Μάρτιο του 2006, περιγράφονται με

λεπτομέρεια συγκεκριμένα προτεινόμενα μέτρα κάτω από τους άξονες προτεραιότητας που έχουν προκύψει από την ανάλυση SWOT των υποσυστημάτων της Καινοτομίας: Προσφορά, Ζήτηση, Υποστήριξη και Χρηματοδότηση Καινοτομίας. Για αρκετά από τα μέτρα, ως φορέας διαχείρισης έχει αναλάβει το ΙΠΕ. Τα περισσότερα βρίσκονται στο στάδιο σχεδιασμού και θα περιληφθούν στη Δέσμη Προγραμμάτων του ΙΠΕ για τη περίοδο 2007-2013. Μερικά θα ενταχθούν στα δύο Επιχειρησιακά Προγράμματα που ετοιμάζονται για να συγχρηματοδοτηθούν από τα Διαρθρωτικά Ταμεία για την περίοδο 2007-2013.

Η συνάφεια μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας της Στρατηγικής Παραγωγικότητας και των προτεραιοτήτων της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Καινοτομία παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα.

Άξονες προτεραιότητας της Στρατηγικής Παραγωγικότητας	Θεματικές προτεραιότητες της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Καινοτομία
1. Αντικατάσταση των θέσεων εργασίας χαμηλής προστιθέμενης αξίας με θέσεις εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας με παράλληλη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και ενσωμάτωση της εφαρμοσμένης έρευνας και ανάπτυξης στην παραγωγική διαδικασία	Ενίσχυση της ενδογενούς δυνατότητας των επιχειρήσεων για ανάπτυξη καινοτόμων δραστηριοτήτων Βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού

Κεφάλαιο 5. Σύστημα Υλοποίησης, και Παρακολούθησης του Εθνικού Προγράμματος Παραγωγικότητας

5.1 Καταρτισμός σχεδίων δράσης

Για την υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος Παραγωγικότητας θα καταρτιστούν Σχέδια Δράσης για τις περιόδους 2007-2009, 2010-2011, 2012-2013, τα οποία θα αναλύουν σε λεπτομέρεια τα συγκεκριμένα έργα που θα προωθηθούν. Το πρώτο σχέδιο δράσης για την περίοδο 2007-2009 θα διαμορφωθεί μέχρι τον Ιούνιο του 2007 οπότε θα αρχίσει η υλοποίησή του. Το Κέντρο Παραγωγικότητας θα ενεργεί ως Φορέας Διαχείρισης για την υλοποίηση των σχεδίων δράσης.

Τα Σχέδια Δράσης θα περιλαμβάνουν, ταξινομημένα κατά άξονα προτεραιότητας, τόσο έργα που θα υλοποιηθούν από το Φορέα Διαχείρισης, όσο και κατηγορίες έργων που θα ανατεθούν σε άλλους φορείς μέσα από διαδικασία δημόσιας πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων. Ταυτόχρονα θα περιλαμβάνουν και έργα που απορρέουν από το σύστημα διαχείρισης της στρατηγικής παραγωγικότητας και από την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της παραγωγικότητας. Τελικοί επωφελούμενοι των έργων αυτών μπορούν να είναι δημόσια τμήματα, ημικρατικοί οργανισμοί, τοπικές αρχές, εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις και ιδιωτικές επιχειρήσεις και οργανισμοί. Το κάθε Σχέδιο Δράσης θα προωθείται για έγκριση από το Συμβούλιο Παραγωγικότητας. Παράλληλα θα προωθείται για έγκριση ο προϋπολογισμός του σχεδίου δράσης.

5.2 Υλοποίηση σχεδίων δράσης

Για τα έργα που θα υλοποιεί το ίδιο, το ΚΕ.ΠΑ. θα ετοιμάζει, πριν από τη έναρξη της υλοποίησης, δελτίο περιγραφής του έργου το οποίο θα περιλαμβάνει περιγραφή των στόχων του έργου, χρονοδιάγραμμα υλοποίησης δραστηριοτήτων, ανάλυση προϋπολογισμού ανά δραστηριότητα και ανά έτος και προτεινόμενους δείκτες παρακολούθησης προόδου.

Για τα έργα που θα ανατίθενται σε άλλους φορείς θα ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία:

1. Πρόσκληση από το Φορέα Διαχείρισης προς πιθανούς φορείς υλοποίησης έργων, για υποβολή προτάσεων για συγκεκριμένα έργα στο πλαίσιο των αξόνων προτεραιότητας ή/και των μέτρων του Εθνικού Προγράμματος Παραγωγικότητας. Οι φορείς υλοποίησης μπορούν να είναι δημόσια τμήματα, ημικρατικοί οργανισμοί, τοπικές αρχές, εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις και ιδιωτικές επιχειρήσεις και οργανισμοί.
2. Υποβολή των προτάσεων από πιθανούς φορείς υλοποίησης προς τον Φορέα Διαχείρισης με τη συμπλήρωση δελτίου περιγραφής έργου το οποίο θα περιλαμβάνεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
3. Αξιολόγηση των προτάσεων από Συμβουλευτική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΣΕΑ) που θα ορίζεται από την Τεχνική Επιτροπή. Τα κριτήρια αξιολόγησης θα δημοσιοποιούνται στο στάδιο της πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων. Ανάλογα με τη φύση του έργου και του αριθμού των δυνητικών φορέων υλοποίησης που περιλαμβάνονται στην πρόσκληση θα ακολουθείται είτε η άμεση αξιολόγηση κάθε πρότασης με την υποβολή της, είτε η συγκριτική αξιολόγηση των προτάσεων μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προτάσεων με στόχο την κατάταξη/ιεράρχησή τους. Όπου κρίνεται αναγκαίο

η Συμβουλευτική Επιτροπή Αξιολόγησης θα προσκαλεί τον υποψήφιο φορέα υλοποίησης να συμπληρώνει ή να διορθώνει την πρόταση.

4. Εισήγηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής Αξιολόγησης προς Τεχνική Επιτροπή για ένταξη έργων στο σχέδιο δράσης.
5. Απόφαση ένταξης στο σχέδιο δράσης και κοινοποίηση της απόφασης στο φορέα υλοποίησης.

Για έργα που υποβάλλονται για συγχρηματοδότηση από ταμεία της ΕΕ. θα ακολουθούνται οι διαδικασίες που καθορίζονται στο συγκεκριμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα στο οποίο περιλαμβάνονται τα έργα.

5.3 Παρακολούθηση προόδου

Οι φορείς υλοποίησης των έργων θα υποβάλλουν ενδιάμεσες και ετήσιες εκθέσεις παρακολούθησης καθώς και τελική έκθεση υλοποίησης στο πρότυπο που θα καθορίζεται. Το Κέντρο Παραγωγικότητας, ως η Γραμματεία του Συμβουλίου Παραγωγικότητας και ο φορέας διαχείρισης, θα υποβάλλει στην Τεχνική Επιτροπή ετήσια έκθεση προόδου των έργων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο δράσης.

Η Τεχνική Επιτροπή θα εξετάζει την ετήσια έκθεση προόδου και θα δύναται να προτείνει στο Συμβούλιο Παραγωγικότητας οποιαδήποτε προσαρμογή του Σχεδίου Δράσης ή/και του Εθνικού Προγράμματος Παραγωγικότητας για επίτευξη του στρατηγικού στόχου.

5.4 Αξιολόγηση αποτελεσμάτων παραγωγικότητας

Η συνεχής αξιολόγηση του επιπέδου και των τάσεων της παραγωγικότητας και η σύγκριση με άλλες χώρες, τόσο στο τομεακό όσο και της οικονομίας στο σύνολό της, έχει μεγάλη σημασία. Επίσης είναι σημαντική η ανάληψη ερευνών και η μελέτη συμπερασμάτων ερευνών που διεξάγονται από άλλους φορείς με στόχο την εξέταση της συμβολής διαφόρων παραγόντων στην παραγωγικότητα. Τέτοιες δραστηριότητες στηρίζουν τη διαμόρφωση πολιτικής η οποία θα υλοποιείται μέσα από τα σχέδια δράσης ενώ παράλληλα, η διάχυση της σχετικής πληροφόρησης σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς και επιχειρήσεις, αυξάνει την ευαισθησία των φορέων και επιχειρήσεων στο θέμα της παραγωγικότητας και οδηγεί στη ανάληψη δράσεων που αποβλέπουν στη βελτίωση της παραγωγικότητας. Για τη συνεχή αξιολόγηση των επιδόσεων της Κύπρου στον τομέα της παραγωγικότητας το Κέντρο Παραγωγικότητας ως το εκτελεστικό και επιστημονικό όργανο του Συμβουλίου Παραγωγικότητας, θα αναλαμβάνει το σχεδιασμό και την υλοποίηση των ακολούθων δραστηριοτήτων:

- Επεξεργασία και εφαρμογή συστήματος μέτρησης και παρακολούθησης της παραγωγικότητας.
- Περιοδική αξιολόγηση του επιπέδου και των τάσεων παραγωγικότητας τόσο στο τομεακό όσο και στο επίπεδο της οικονομίας στο σύνολό της και δημοσιοποίηση των πληροφοριών.
- Σύγκριση του επιπέδου και των τάσεων παραγωγικότητας με άλλες χώρες και δημοσιοποίηση των πληροφοριών.
- Παρακολούθηση δεικτών που αφορούν παράγοντες που σχετίζονται με την παραγωγικότητα (π.χ. ανθρώπινο κεφάλαιο, καινοτομία, έρευνα και ανάπτυξη) και δημοσιοποίηση των πληροφοριών.

- Παροχή πληροφοριών σχετικά με την παραγωγικότητα σε όργανα λήψης αποφάσεων.
- Διεξαγωγή ερευνών σχετικών με την παραγωγικότητα.
- Διάθεση και αξιοποίηση αποτελεσμάτων ερευνών που διεξάγονται στην Κύπρο και το εξωτερικό και σχετίζονται με την παραγωγικότητα
- Παρακολούθηση της προόδου άλλων έργων που επηρεάζουν την παραγωγικότητα της Κυπριακής Οικονομίας και υλοποιούνται στα πλαίσια άλλων προσπαθειών, όπως το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης για επίτευξη των στόχων της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισαβόνας, το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης, τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που περιλαμβάνουν τα έργα που θα συγχρηματοδοτηθούν από τα διαρθρωτικά ταμεία, την Περιφερειακή Στρατηγική Καινοτομίας για την Κύπρο (RISC) κ.λπ.
- Αξιολόγηση των επιδράσεων στην παραγωγικότητα από την εφαρμογή των πιο πάνω έργων.
- Ανταλλαγή πληροφοριών και προώθηση συνέργειας με το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας και το Συμβούλιο Βιομηχανικής Ανάπτυξης.

Παράρτημα 1. Ρυθμός Μεταβολής Ολικής Παραγωγικότητας, 1980 -2004²⁵

Έτος	Γεωργία, Αλιεία, Κυνήγι και Δασοκομία	Μεταποίηση	Ηλεκτρισμός, Υγραέριο και Νερό	Κατασκευές	Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	Μεταφορές, Αποθήκευση και Επικοινωνίες	Χρηματοοικονομικοί, Ασφαλιστικοί, Κτηματομεσιτικοί Οργανισμοί και Επιχειρηματικές Δραστηριότητες	Σταθμικός Μέσος Όρος Ολικής Παραγωγικότητας της οικονομίας
1980	0,08	0,45	9,41***	-4,70***	0,44	-0,28	-0,16	-8,95***	-2.16
1981	0,31	0,54	8,93***	-4,09***	0,61	-0,28	0,02	-8,53***	-1.89
1982	0,39	0,61	8,62***	-3,61***	0,66	-0,06	0,13	-8,05***	-1.63
1983	0,83	0,67	8,18***	-3,21***	0,90	0,09	0,40	-7,55***	-1.30
1984	0,70	0,65	7,69***	-2,90***	0,87	0,09	0,82	-7,14***	-1.08
1985	1,18**	0,71	7,21***	-2,60***	0,83	0,16	1,20*	-6,69***	-0.83
1986	1,46***	0,72	6,92***	-2,37***	0,88*	0,14	1,45**	-6,29***	-0.70
1987	1,45***	0,65	6,62***	-2,17***	0,93**	0,10	1,79***	-5,89***	-0.58
1988	1,62***	0,64*	6,27***	-1,68***	1,08***	0,13	2,01***	-5,45***	-0.41
1989	1,95***	0,70**	5,96***	-1,55***	1,01***	0,09	2,35***	-4,96***	-0.26
1990	1,98***	0,91***	5,67***	-1,41***	1,01***	0,17	2,71***	-4,62***	-0.16
1991	2,42***	0,97***	5,36***	-1,33***	1,09***	0,55**	3,05***	-4,14***	0.01
1992	2,62***	0,98***	5,13***	-1,11***	1,11***	0,51**	3,28***	-3,76***	0.11
1993	2,78***	1,11***	4,81***	-0,81***	1,19***	0,87***	3,68***	-3,31***	0.35
1994	2,98***	1,06***	4,53***	-0,50***	1,20***	0,84***	3,89***	-3,00***	0.45
1995	2,98***	1,07***	4,09***	-0,20***	1,15***	0,81***	4,24***	-2,73***	0.45
1996	3,45***	1,11***	3,80***	0,03	1,25***	0,92***	4,52***	-2,33***	0.62
1997	3,88***	1,10***	3,54***	0,31	1,27***	0,89**	4,74***	-1,93***	0.76
1998	3,64***	1,10***	3,26***	0,68	1,21***	0,91*	4,94***	-1,56***	0.91
1999	3,92***	1,10**	3,06***	0,97	1,28***	0,96	5,17***	-1,25***	1.05
2000	4,36***	1,10**	2,61***	1,29**	1,31**	0,96	5,40***	-0,83**	1.24
2001	4,01***	1,15**	2,23***	1,50**	1,35**	0,99	5,61***	-0,44	1.41
2002	4,03***	1,22*	1,84***	1,75**	1,41**	1,17*	6,11***	-0,10	1.59
2003	4,22***	1,27*	1,60***	2,01**	1,49**	1,32*	6,48***	0,31	1.80
2004	4,45***	1,20	1,26**	2,35***	1,46*	1,45*	6,75***	0,72	1.99

* Οι εκτιμήσεις είναι στατιστικά σημαντικές και διαφορές του μηδενός σε επίπεδο σημαντικότητας 1%

** Οι εκτιμήσεις είναι στατιστικά σημαντικές και διαφορές του μηδενός σε επίπεδο σημαντικότητας 5%

*** Οι εκτιμήσεις είναι στατιστικά σημαντικές και διαφορές του μηδενός σε επίπεδο σημαντικότητας 10%

²⁵ Πηγή: «Τομεακή Ανάλυση της Παραγωγικότητας της Κυπριακής Οικονομίας (Αναθεώρηση)», Νοέμβριος 2006, Κέντρο Οικονομικών Ερευνών Πανεπιστημίου Κύπρου